Års- och hållbarhetsredovisning

2018

STOKAB

Innehåll

1	STOKAB – EN INTEGRERAD DEL AV SAMHÄLLETS INFRASTRUKTUR
2	VD HAR ORDET
4	ÅRET SOM GÅTT
5	ÅRET SOM KOMMER
6	MARKNADSUTVECKLING
8	DEN SMARTA STADEN
10	STOKABMODELLEN
12	ERBJUDANDE
16	STOKABS HÅLLBARHETSREDOVISNING
18	Ökad konkurrens och valfrihet
19	God affärsetik
20	Återvinna avfall och spill – Stokab
21	Återvinna avfall och spill – S:t Erik Kommunikation
22	Ständig riskminimering
23	Jämställdhet och mångfald
24	GRI-INDEX
29	YTTRANDE REVISORER
30	FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE
32	KONCERNENS RESULTATRÄKNING
33	KONCERNENS BALANSRÄKNING
34	KASSAFLÖDESANALYS KONCERNEN
35	MODERBOLAGETS RESULTATRÄKNING
36	MODERBOLAGETS BALANSRÄKNING
38	KASSAFLÖDESANALYS MODERBOLAGET
39	NOTER
51	REVISIONSBERÄTTELSE
53	STYRELSE
54	LEDNING

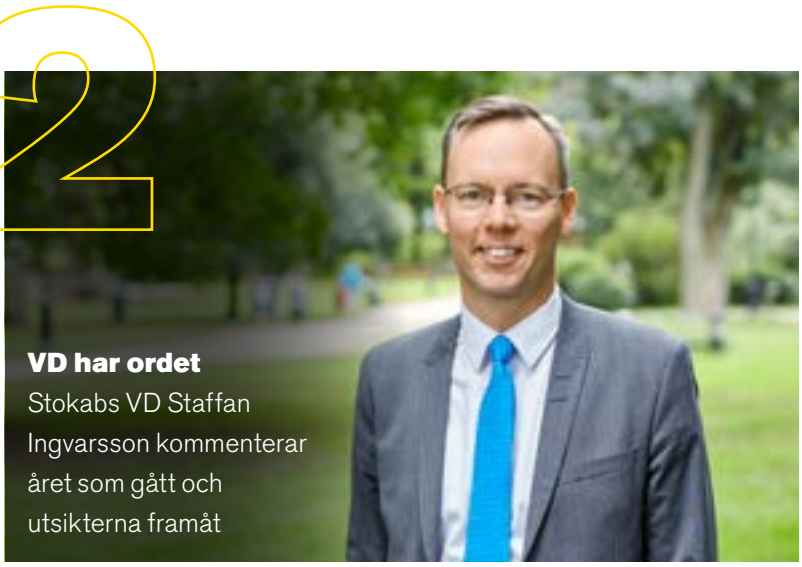

2

VD har ordet
Stokabs VD Staffan Ingvarsson kommenterar året som gått och utsikterna framåt

10

Fiber på lika villkor
– om Stokabmodellen

Hållbarhet – en del av vår strategi
Stokabs hållbarhetsredovisning

16

Den smarta staden är redan här
– om Stokabs roll i att förverkliga framtiden

8

Stokab – en integrerad del av samhällets infrastruktur

AB Stokab ägs av Stockholms stad och bildades 1994. Uppdraget är att tillhandahålla konkurrensneutral fiberinfrastruktur i Stockholms stad för att möjliggöra konkurrens, mångfald, valfrihet samt minimera grävandet i staden.

S:t Erik Kommunikation AB är ett helägt dotterbolag till Stokab, som på uppdrag av Stockholms stad ansvarar för att upphandla, administrera och utveckla stadens interna kommunikationsnät.

Fibernätet är en förutsättning för många av de företag som verkar i Stockholm. Det upplåts på likvärdiga villkor och utan geografisk begränsning samt gör det möjligt för företag, oavsett storlek, att etablera en egen nätstruktur.

Nätet har under 25 år byggts ut till att i dag utgöra en integrerad del av samhällets infrastruktur. Detta har ökat tillväxten, pressat priser på bredbandstjänster och lett till en utveckling av innovativa, digitala tjänster.

Tack vare fiberinfrastrukturen kan alla som bor och verkar i Stockholm ta del av samhällsinformation samt digitala tjänster som är en självklarhet i dag och i den framtida smarta staden. Stokab vidareutvecklar och förstärker fibernätet för att möta våra kunders framtida behov inom bland annat 5G och Internet of Things (IoT).

Vår verksamhet har genom åren präglats av stort ansvarstagande, affärsmässighet och hållbarhet. Sedan 2017 förtydligar vi vårt hållbarhetsarbete genom fem fokusområden.

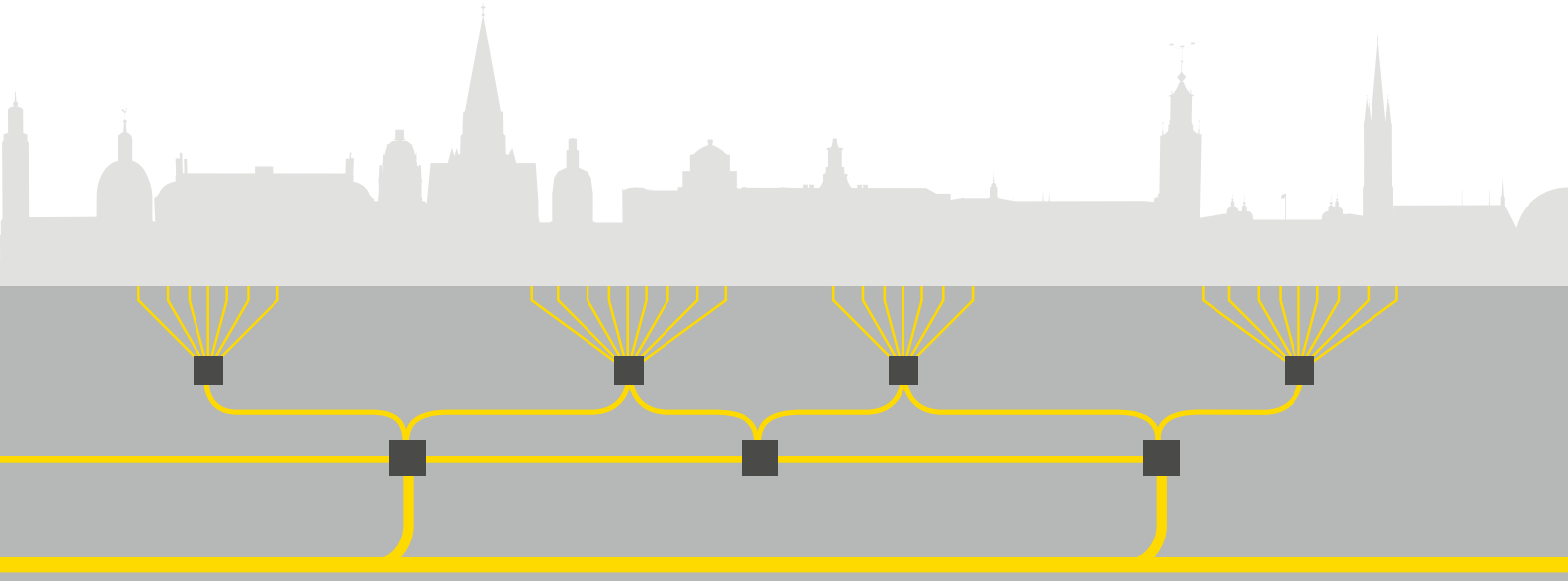

Stokabs fibernät motsvarar 45 varv runt jorden med sina 1,8 miljoner fiberkilometer, fördelat i 9 500 kabelkilometer, cirka 600 korskopplingar och anslutningsnoder och mer än 24 000 anslutningspunkter.

VD har ordet

Årets resultat om 247 mkr är det bästa i företagets historia och en konsekvens av våra medarbetares och entreprenörers fantastiska arbete, i kombination med fortsatt hög efterfrågan. Resultatet innebär att vi har goda förutsättningar att möta de utmaningar framtiden för med sig.

Under året har Stokab genomfört 3 296 leveranser. Ny- och merförsäljning i Stokabkoncernen har varit god och över budget. S:t Erik Kommunikation gör ett mycket gott resultat för 2018, ekonomiskt och leveransmässigt.

Den interna utvecklingen av ett mer digitalt arbetssätt har fortsatt och första versionen av ett nytt gränssnitt gentemot våra större ramavtalskunder har lanserats. Ett arbete som kommer fortsätta 2019.

Som ett resultat av vårt kundnära arbetssätt har nya produkter lanserats under 2018. Bland annat en tilläggstjänst där vi erbjuder singelfiber till en extra anslutningsnod i syfte att stärka redundansmöjligheterna och på så vis öka driftsäkerheten.

2018 lämnade Stokab efter många år lokalerna på Tulegatan i Stockholm och har nu flyttat in i nya ändamålsenliga lokaler på Pastellvägen vid Globenområdet. Lokaler som ger oss bättre möjligheter att utveckla verksamheten.

Spelplanen förändras

Under 2018 har EU beslutat om ett nytt regulatoriskt ramverk för den europeiska telekommarknaden. Ett beslut som premierar aktörer som likt Stokab tillhandahåller grossisttjänster. Beslutet är bra för Stokab och ger oss långsiktiga planeringsförutsättningar. Beslutet är också bra i en bredare mening för konkurrensutvecklingen på telekommarknaden i Sverige och Europa.

Frekvenser för 5G har auktionerats ut och det första 5G-nätet lanserades i begränsad skala i Stockholm och Sverige under 2018 och en större utrullning planeras av marknadens aktörer. Vi har under ett antal år arbetat med hur vi ska kunna möta de krav på nätdesign som den nya mobila tekniken förutsätter och samtidigt kunna bevara Stokabmodellens fördelar och det är med stolthet vi kan konstatera att vi kommer klara detta. Stokab och Stockholm är, med det utvecklingsarbete som bedrivits, redo för lanseringen av 5G i Stockholm den dag marknadens aktörer så önskar.

Vi har under 2018 höjt vår samlade säkerhetsförmåga, både internt och genom vår flytt till nya lokaler, men även vår samlade förmåga gentemot myndighetskrav och kunder. Stokab är och ska vara en naturlig partner för alla våra kunder, oavsett verksamhetens säkerhetskrav.

Fortsatt fokus på hållbarhet

Genom vår fiberinfrastruktur skapas möjligheter till en positiv utveckling av ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i Stockholmsregionen.

Sedan 2017 har vi arbetat strukturerat med vårt hållbarhetsarbete och under 2018 har detta visat sig i en mängd genomförda aktiviteter inom våra prioriterade fokusområden.

Vi förverkligar det uppdrag vi har från våra ägare – att skapa goda förutsättningar för en företagsvänlig, klimatsmart och hållbar stad för alla.

Stokab fyller 25 år

I början av 90-talet ritades Sveriges telekomkarta om. När branschen avreglerades insåg Stockholms politiker att staden behövde en konkurrensneutral fiberleverantör för att främja konkurrens, mångfald och valfrihet. Därför bildades Stokab – med uppdraget att leverera IT-infrastruktur på lika villkor för alla.

Vad vi inte visste då var att vi samtidigt lade grunden till vad som skulle komma att bli världens största öppna fibernät. Enorma mängder data har passerat

genom Stokabs 1,8 miljoner fiberkilometer sedan dess. Vårt nät har utvecklats i takt med marknadens efterfrågan och täcker i dag hela Stockholms stad och når länets alla kommuner inklusive delar av skärgården. Totalt räcker vår svartfiber nu 45 varv runt jorden – och det är ändå bara början.

Stockholm har ambitionen att bli den mest innovativa staden i världen och då behövs en robust och pålitlig IT-infrastruktur med fiber. Både i dag och i framtiden.

Marknaden förändras

Efterfrågan på fiber har ökat dramatiskt de senaste åren och i dag är det få verksamheter eller hushåll i Stockholm som inte har ett behov av fiber av affärsskäl eller för att ta del av ett digert digitalt informations- och nöjesutbud. Branscher har förändrats i grunden och nya affärsmodeller har uppstått som en följd av teknikutvecklingen och de möjligheter digitaliseringen medfört.

Ingen kan nog med sanning säga vilka tjänster som kommer att använda infrastrukturen i framtiden. En sak är dock klar, behovet av en grundläggande konkurrensneutral svartfiberinfrastruktur kommer bestå. Företag, myndigheter och privatfastigheter är i dag i väldigt stor grad anslutna. Ett hundratal operatörer tillgodoser de olika behoven som invånare och företag har med Stokabs fiberinfrastruktur som grund.

Kommande mobila teknikgenerationer behöver ännu mer bandbredd och därmed också fiberanslutningar. Nya master och antenner kommer behöva anslutas för att svara mot det behov 5G och IoT ställer.

Fiber för framtiden

Vi kommer fortsätta bygga ut och tillhandahålla ett öppet och konkurrensneutralt fibernät på svartfibernivå med syfte att stimulera en positiv utveckling för Stockholmsregionen. Stokab erbjuder passiv fiberinfrastruktur på likvärdiga villkor till såväl operatörer, företag som offentlig verksamhet i behov av datakommunikation. Genom vår verksamhet sänker vi transaktionskostnaderna för alla aktörer som har behov av höghastighetsuppkopplingar i Stockholm.

> *Tekniken förändras men behovet av Stokab, som tillhandahållare av plattform för all den utveckling vi sett och ser, består. Nu och 25 år framåt.«*

Förläggningsmetoder, säkerhetskrav, anslutningspunkter förändras, men grunden är densamma som för 25 år sedan. Stokabs grundläggande uppgift – se till att det finns en infrastruktur som främjar valfrihet, konkurrens, hållbarhet och mångfald – kvarstår. Tekniken förändras men behovet av Stokab, som tillhandahållare av plattform för all den utveckling vi sett och ser, består. Nu och 25 år framåt.

Stockholm i mars 2019

Staffan Ingvarsson
VD

Året som gått

815 mkr

Nettoomsättningen ökade med 4 % till 815 mkr (784).

Orderingång, mkr

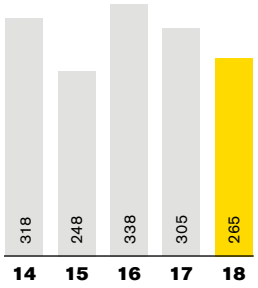

3 296 förbindelser

Antalet levererade nya förbindelser uppgick till 3 296 (3 681).

247 mkr

Resultatet före skatt uppgick till 247 mkr (234) vilket är det bästa resultatet i företagets historia.

221 mkr

Årets investeringar uppgick till 221 mkr (225).

Uppgifter inom parentes avser 2017.

2018 var ett händelserikt år på flera sätt, med hög aktivitet inom hela verksamheten. Nya tilläggstjänster och fortsatta satsningar på kunskapsspridning tillhör några av aktiviteterna som genomförts under året som gått.

EU-gemensamma telekomlag-stiftningen

Stokab och Stokabmodellen har uppmärksammats internationellt under många år. Arbetet med att förklara modellen har ökat intresset och förståelsen för grossistleverantörer (sk. wholesale-only). I den nu beslutade EU-gemensamma telekomlag-stiftningen inkluderas regelverk för just denna typ av modell vilket ger bättre långsiktiga förutsättningar för oss som bolag.

Informationsträffar fastighetsägare

Under året har Stokab arrangerat ett flertal informationsträffar för fastighetsägare och bostadsrättsföreningar som ännu inte valt att nyttja den fiberuppkoppling som finns i fastigheten. Syftet med träffarna har varit att öka kunskapen om Stokab och berätta om fördelarna med att ha fastigheten ansluten till Stokabs nät.

Högre driftsäkerhet med singelfiber till A-nod

I slutet på året lanserades en tilläggstjänst där Stokab erbjuder singelfiber till en extra anslutningsnod med syfte att stärka redundansmöjligheterna och därmed öka driftsäkerheten.

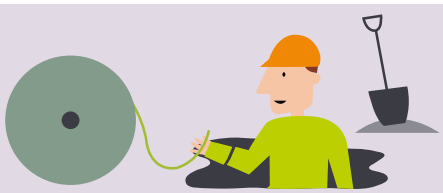

Kostnadseffektivitet vid nybyggnationer i Stockholms stad

I utökad dialog med byggherrar, exploatörer och projektörer har vi skapat samarbeten genom att planera för fiberanslutning i ett tidigt skede av byggprocessen. Detta har möjliggjort installationer av fiber i fastigheten i god tid innan inflyttning.

Stokab i nya lokaler vid Globenområdet

Den 17 december 2018 flyttade Stokab in i nya lokaler på Pastellvägen 6, mittemot Globen. Fastigheten är bättre anpassad för verksamhetens behov och med moderna flexibla arbetsmiljöer främjar vi samarbete, kreativitet och effektivitet.

Hållbarhetsarbetet

Sedan Stokab börjat mäta återvinning av metalldelar från vår verksamhet har cirka 2,6 ton återvunnits under året. Metaller, till exempel stativ, skåp och rörstegar, som tidigare hanterades som avfall, tas nu om hand via en upphandlad återvinningsleverantör.

Året som kommer

2019 firar Stokab 25 år som bolag och det kommer att uppmärksammas på olika sätt under hela året. Sedan starten har vi legat i framkant för att möta våra kunders behov av fiber. Nu står vi inför nästa generations mobila teknik 5G och arbetar bland annat med att kunna erbjuda fiberavlämningspunkter i stadsmiljö.

Förstärkning och vidareutveckling av nätet

Vi fortsätter att förstärka och vidareutveckla stomnätsinfrastrukturen inklusive våra noder och knutpunkter för att möta det ökade kravet på säkerhet från våra kunder.

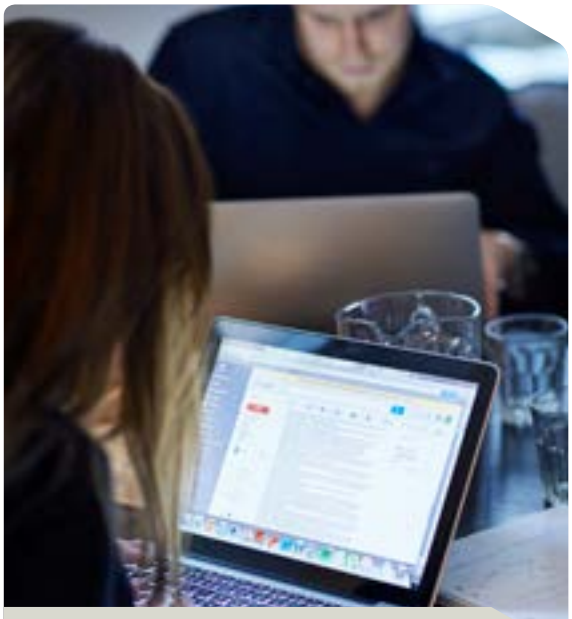

Fortsatta utbildningar

Som en av flera aktiviteter för att uppnå målen i vårt hållbarhetsarbete kommer utbildning för Stokabs anställda, inom t.ex. policys och förfaranden mot korruption, risker i arbetet och organisatorisk samt social arbetsmiljö, att genomföras.

Stockholm – världens smartaste stad 2040

Under 2019 kommer Stockholm bli första staden i världen som erbjuder fiberavlämningspunkter i stadsmiljö.

>9 500 kilometer
sträcker sig Stokabs nät av fiberkabel.

24 400 anslutningspunkter
finns i Stokabs fibernät i Stockholmsregionen.

45
Stokabs fibernät motsvarar 45 varv runt jorden med sina 1,8 miljoner fiberkilometer.

Så möter vi marknadens förändrade förutsättningar

Den samhällsnytta som skapas till följd av en väl fungerande fiberinfrastruktur är stor och oomtvistlig – och kommer så vara även i framtiden. Ny teknologi, skärpta krav på säkerhet och en långsiktig omställning till ett hållbart samhälle bidrar också till att efterfrågan på tjänster och lösningar över fiber ökar. Som infrastrukturbolag i stadens tjänst arbetar Stokab aktivt för att möjliggöra framtidens hållbara Stockholm.

I Stokabs dagliga arbete utvecklar och förbättrar vi såväl organisationens processer som stamnätsinfrastrukturen, inklusive noder och knutpunkter. På så sätt säkerställer vi att Stokab även framöver kan tillhandahålla en konkurrensneutral fiberinfrastruktur som bidrar till ökad konkurrens, mångfald och valfrihet.

Stokab förbereder samtidigt verksamheten och staden i stort för den snabbföränderliga teknikutveckling som på lång sikt kommer forma helt nya kommunikationsmönster. Genom anpassningar i affärsprocesser och fiberinfrastruktur samt investeringar i säkerhetshöjande åtgärder, kan Stokab möta framtida efterfrågan på nya fiberanslutningar och möjliggöra kommunikationer som ligger i linje med marknadens behov och Stockholms stads vision.

Fibernätet avgörande även i framtiden

Kommunikation via fiber är snabb, säker och effektiv ur både ett energi- och kostnadsperspektiv. Tillväxtområden som datahallar, självkörande fordon och tv-produktion samt kritiska sensorer i offentliga miljöer är alla beroende av fiberlösningar för att fungera. Stokab arbetar därför för att möta marknadens och våra kunders önskemål genom att ständigt utveckla tillgängligheten i nät och noder och successivt bygga ut de cirka 24 000 befintliga anslutningspunkterna i vårt nät. Ytterligare ett fokusområde framåt är den fortsatta förflyttningen mot fiberanslutningar i stadsmiljön.

Osäkert omvärldsläge skärper kraven på säkerhet

Fibernätet är grunden i många av våra kunders affärer och flera kritiska funktioner är beroende av att det fungerar. I takt med att riktningen på omvärldens utveckling blir allt svårare att bedöma och olika former av störningar blir mer förekommande, blir säkerhetsfrågorna än mer centrala. Som offentligägt infrastrukturbolag behöver även Stokab anpassa den egna verksamheten och fortsätta utveckla nätet samt minimera dess sårbarhet. Det faktum att Stokab är en del av Sveriges totalförsvar påvisar angelägenheten i att stadens fiberinfrastruktur i alla situationer fungerar. Stokab fortsätter därför med säkerhetshöjande åtgärder såväl i som runt nätet.

I gränslandet mellan i dag och i morgon

Vi befinner oss i ett utvecklingsskede där Stokab, för att långsiktigt lyckas med sina ambitioner, behöver balansera dagens löpande verksamhetsfrågor med väl avvägda investeringar för framtiden. Nästa generations mobilnät, 5G, närmar sig. Samtidigt står samhället inför flera stora utmaningar som kräver intelligenta och hållbara lösningar. Därtill påverkas Stokab även av Stockholmsregionens växande befolkning och förtätning.

Kraven på morgondagens fibernät och dess förmåga att möjliggöra än fler uppkopplade tjänster och samhällsfunktioner är därmed tydliga. Det underliggande behovet av ett säkert, kraftfullt och robust fibernät kommer även att öka under åren som kommer. Stokab prioriterar därför fortsatt utbyggnad, underhåll och flexibel uthyrning av förbindelser i vårt fiberoptiska nät. Samtidigt tar vi klivet in i morgondagen och bidrar till att möjliggöra utvecklingen av den verkligt smarta staden. Läs mer på sidorna 8–9.

Nytt EU-direktiv för telekommarknaden ska implementeras

1

Under slutet av 2018 antogs den EU-gemensamma kodexen för elektronisk kommunikation, vilken utgör den nya lagstiftning som ska bidra till mer enhetliga och moderniserade regler, öka investeringarna i fibernätverk, öka konkurrensen på marknaden samt lägga grunden för utbyggnad av 5G-nät över Europa.

Stokabs respons: Lagstiftningen är omfattande och berör bland annat frågor som konsumentskydd, nät- och frekvensspektrum och frågor kring hur operatörer ska få tillträde till nät. Det nya direktivet innebär också en särreglering för aktörer som, likt Stokab, endast verkar på grossistnivå. För Stokab möjliggör detta att vi kan fortsätta fokusera på att bedriva en specialiserad och effektiv verksamhet samt agera lyhört och proaktivt gentemot våra kunder.

Säkerhet i flera dimensioner allt viktigare för marknaden

2

De senaste årens utveckling mot en mer osäker omvärld, i kombination med större sårbarhet och ökade kostnader för avbrott för ett allt större antal företag och offentliga verksamheter, har lett till att säkerhetsfrågor flyttats upp på agendan. Detta påverkar även Stokab i hur den interna verksamheten bedrivs, de lösningar som kunder erbjuds samt i hur nätet driftsäkras.

Stokabs respons: Våra viktigaste intressenter är våra kunder. Att leverera säkra, och för vissa kunders räkning helt redundanta system, är därmed en förutsättning för vår affär. Vi utvecklar nätet och dess säkerhet i nära dialog med både kunder och tillsynsmyndigheter och har exempelvis under året som gått fortsatt utbyggnaden av reservkraft i våra noder. Vår driftorganisation kommer även i framtiden att finnas tillgänglig dygnet runt, året om för alla kunder i vårt nät.

5G och IoT ställer nya krav på fibernätet och dess utveckling

3

I kommande generationer av mobilnät interagerar maskiner och digitala enheter parallellt med allt som trafikerar nätet i dag. 5G standardiseras därför redan från början för detta och kommer driva på utvecklingen av Internet of Things (IoT), ibland kallat sakernas internet. 5G-nätet innebär en kraftig utbyggnad av antalet antenner och basstationer per yta, det vill säga en tätare placering av master än vad som krävs för dagens nät. 5G-nätet kommer därför kräva en utvidgning av fiberinfrastrukturen i gaturummet.

Stokabs respons: Vår nätinfrastruktur är en grundläggande förutsättning för utvecklingen av nästa generations mobilnät. Stokabs roll i detta är möjliggörande. Vi möjliggör utvecklingen bland annat genom att finförgrena och anpassa fibernätet, vilket gör det möjligt att koppla upp sensorer i utomhusmiljöer. Vi arbetar också aktivt med att förbereda anslutning av alla de nya basstationer som krävs i det kommande 5G-nätet. Tillsammans med vår ägare Stockholms stad arbetar vi alltid för att driva utvecklingen av den smarta staden.

Den smarta staden är redan här

De senaste årens stora intresse för utvecklingen av verkligt smarta städer kvarstår. Stokab har en möjliggörande roll i utvecklingen av den smarta staden och skapar förutsättningar för andra, med robust fiberinfrastruktur som grundfundament.

Den smarta och uppkopplade staden är nödvändig, både för att svara upp mot medborgarnas önskemål och förväntningar, men också för att effektivisera och organisera olika slags flöden ur ett samhällsperspektiv. Vi har kommit långt, med uppkopplade papperskorgar, sensorstyrd belysning och intelligenta trygghetskameror i offentliga miljöer. Men för att utvecklingen verkligen ska ta fart krävs flexibel och högpresterande infrastruktur som kan hantera det storskaliga informationsflöde som en smart stad bygger på.

Fiberdriven 5G – ett paradigmskifte

Femte generationens mobilnät, även kallat 5G, är nära förestående och något som kommer att förändra många digitala processer, flöden och tjänster i grunden. Överföringshastigheter ökar dramatiskt, positioneringsprecisionen förbättras väsentligt och det faktum att tekniken standardiseras i och för produkter redan innan den implementeras, betyder att kommunikation mellan enheter kan ske i dedikerade och separata kanaler, vilket drastiskt ökar det möjliga antalet anslutna enheter och minskar belastningen på nätet. 5G-tekniken bygger på en högre masttäthet i form av fler basstationer och antenner per yta. Dessa behöver i sin tur anslutas till fibernätet för att klara såväl höga hastigheter som låg fördröjning.

Här bidrar Stokab till utvecklingen av den smarta staden genom att förbereda nätet för en ökad finförgrening. Vi bidrar också genom att dela med oss av vår kunskap samt genom samverkansprojekt med aktörer som vill leda teknikutvecklingen.

Den smarta staden, som på många sätt redan är här, kommer bidra till att flera av samhällets funktioner förändras. Redan nu pågår långt gångna tester av exempelvis automatiserad prioriteringsstyrd trafikledning för olika fordonsslag, sensorstyrda vattenledningar och förarlös kollektivtrafik.

Stokab som möjliggörare

Vårt uppdrag är att planera, bygga, underhålla och vidareutveckla det passiva och konkurrensneutrala fibernätet i Stockholmsregionen. Vår roll är därmed att skapa bästa möjliga förutsättningar för den smarta stadens framväxt, snarare än att realisera dess slutliga utformning. Stokab prioriterar, i linje med Stockholms inriktningsmål, en hållbar stadsutveckling och är därför involverade i stadens utvecklingsarbete.

Nedan presenteras ett urval av pågående projekt som bidrar till ett smartare Stockholm.
Stokabs roll är möjliggörande med ansvar för att bygga ut, ansluta och driftsätta nödvändig fiberförbindelse. I flera projekt är Stokabs helägda dotterbolag S:t Erik Kommunikation en mycket aktiv partner för att hjälpa de verksamheter inom staden som utför tester.

Stockholm

Förbättrad samhälls-information vid kris

Stockholms stad testar hur de digitala skyltarna i Stockholm skulle kunna användas vid kris eller skärpt samhällsberedskap. På så sätt kan viktig information nå fler medborgare på ett mer effektivt sätt.

Årsta

Intelligent belysning på Valla Torg i Årsta

Offentlig belysning ska styras automatiskt utifrån behov. Initiativet syftar till att öka tryggheten, minska energi-förbrukningen, samt skapa attraktiva och tillgängliga miljöer. Polis och utryckning-smyndigheter ska även kunna tända upp offentliga miljöer vid behov.

Södermalm

Trafikstyrning förbättrar framkomligheten

Dagens trafiksignaler styrs utifrån förutbestämda tids-intervaller och den lokala trafikmängden. Nu testas sensorstyrning på Södermalm i syfte att öka framkomlig-heten för kollektivtrafiken och förbättra luftkvaliteten.

Kungsträdgården

Uppkopplade trygghetskameror

Trygghetskameror i offentliga miljöer minskar antalet brott som begås och bidrar till ett säkrare samhälle. Kamerornas koppling till fibernätet innebär att de kan styras på distans, ger en snabb och tillförlitlig materialöverföring, att stora mängder data kan samlas in och analyseras i realtid samt att de fungerar även om det skulle uppstå störningar i mobilnätet.

Johanneshov

Smart flödeshantering vid Globenområdet

En mängd sammankopplade sensorer samordnas för att realtidsanalysera flöden av människor och trafik vid stora evenemang. Projektet bidrar till att öka framkomligheten, skapa värdefulla insikter för hur evenemang och tillhörande tjänster ska utformas samt minska miljöpåverkan.

Stokabmodellen
– en förutsättning för det uppkopplade Stockholm

För många är det självklart att grundläggande samhällsinfrastruktur såsom vatten och avlopp ägs, sköts och hanteras av offentliga aktörer. Men att detsamma skulle gälla den grundläggande fiberinfrastrukturen är kanske inte lika självklart. Dock kan konstateras att Stokabs utveckling av världens största öppna passiva fibernät i Stockholm har fört med sig en mängd nyttor och skapat stora värden för såväl marknaden i stort som för slutanvändarna.

Fibernätets utbyggnad har haft lika stor betydelse för kommunikation och därmed samhällsutvecklingen som utbyggnaden av vägar och järnvägar hade på sin tid.

45
varv runt jorden

Så långt sträcker sig Stokabs 1,8 miljoner fiberkilometer.

>16
miljarder kronor

Konservativ beräkning av de samhällsekonomiska vinster Stokabmodellen medfört.

** Källa: Forskningsinstitutet Acreo Swedish ICT*

Stockholms stads initiativ till ett kommunalt bolag som fungerar som neutral ägare med ansvar för att bygga och driva det passiva fibernätet, för att sedan på likvärdiga villkor upplåta det till konkurrerande aktörer, visade sig vara mycket viktigt. Under 25 års tid har Stokab levererat mot den av Stockholms stad definierade huvuduppgiften: att bygga ut och underhålla ett öppet konkurrensneutralt fibernät på likvärdiga villkor till alla i behov av datakommunikation.

Verksamhetens syfte har hela tiden varit att, utifrån marknadens behov, bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen och en positiv utveckling av regionen.

Verksamheten bedrivs affärsmässigt och på marknadsmässiga villkor samt med en transparent prismodell. Det ekonomiska resultatet har under lång tid varit positivt, vilket renderar en självförsörjande verksamhet med förmåga att investera i nödvändig utbyggnad och vidareutveckling av fibernätet.

Att Stokab befinner sig längst ner i värdekedjan och enbart levererar svartfiber, skapar goda förutsättningar för marknadens aktörer att sköta transmission, anslutningstjänster samt tjänster och utrustning för slutkunder. Modellen uppmärksammas på flera håll i världen. Det internationella intresset av att studera Stockholms fibermarknad bygger på en förståelse för de samhällsvinster som skapas av att en aktör inte konkurrerar med sina kunder utan enbart tillhandahåller grundläggande fiberinfrastruktur.

Stokabmodellens många fördelar och värden

Lägre instegsbarriärer ökar konkurrensen

Vår roll som grossist, längst ner i marknadens värdekedja, skapar goda och jämlika förutsättningar för marknadens aktörer. Operatörerna hyr in sig i Stokabs nät, vilket medför flera fördelar. Dels minskar behovet av kostsamma investeringar i egen infrastruktur. Dels slipper operatörer hyra fiber från konkurrenter och blir därmed inte beroende av konkurrenters nätdesign. Därtill kan operatörerna enbart hyra den fiberkapacitet som behövs för tillfället.

Säkra och redundanta system

En förutsättning för våra kunders affärer är tillförlitlig drift och robusta nät. Med gedigna dokumentationssystem, en välstrukturerad driftorganisation, möjlighet till omkoppling samt kameraövervakning och batteribackup (UPS) i noderna skapar Stokab, som operatörsneutral aktör, nät byggda för konkurrens med goda möjligheter för kunder att designa sin nätstruktur. Med egen fiber och kanalisation kan Stokab styra strategiskt viktiga förstärkningar av nätet, exempelvis i noder och knutpunkter, och vidareutveckla strukturen med två eller flera separata kabelvägar till de kunder som kräver redundanta förbindelser, exempelvis sjukhus och datahallar.

Långsiktighet viktigt för marknadens aktörer

Det offentliga ägandet av Stockholms passiva fibernät skapar ett förtroende för nätets långsiktiga fortlevnad och utveckling. Detta gör Stockholm attraktiv som marknad.

Förutsättningar för hela Stockholm

Fibernätets utbyggnad till alla områden i Stockholms kommun skapar grundförutsättningar för invånare och företag att verka i hela staden. Nätets design skapar också förutsättningar för valfrihet bland digitala tjänster, medier och kanaler.

Minskade ingrepp i stadsmiljön

Den långsiktiga planeringen och utbyggnaden av fiberinfrastrukturen bidrar till att stadsmiljön påverkas minimalt vid förläggningsarbeten. Vårt ansvar för utbyggnaden av nätet ger oss också möjlighet att samarbeta med andra, såsom elnätsaktörer där vi exempelvis ser ett gemensamt värde av att schakta för kanaliseringsarbetet vid ett och samma tillfälle.

Stor nytta för slutanvändaren

Stokabmodellens betydelse för marknaden påverkar slutanvändare på flera sätt. För konsumenter och slutanvändare blir kostnaden för bredbandstjänster lägre. Företag och hushåll får fler val av tjänsteleverantörer. Alla kan nyttja ett säkert och robust nät som påverkas mindre av olika former av arbeten i stadsmiljöer.

Stokab har byggt upp ett nät som i dag ansluter i princip samtliga kommersiella byggnader och flerfamiljshus i Stockholm. Konkurrensneutraliteten gör att vi har ett hundratal tjänsteoperatörer, jämfört med ett tjugotal i London och en handfull i Berlin.

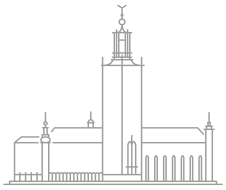

Stockholm

Stokabmodellen har skapat en unik mångfald av aktörer som bygger sin verksamhet på fiber som på så sätt skapat ett ekosystem inom olika branscher. Stockholm har Europas mest utvecklade svartfibernät och den genomsnittliga kostnaden för ett företags hyra av 100 Mbit/s, 1 Gbit/s eller svartfiberförbindelse är mindre än hälften av kostnaden i London och Berlin.

Berlin

Delvis underutvecklad marknad med enbart en handfull aktiva operatörer och en begränsad utbyggnad av fibernätet bortom stadskärnan. Jämfört med Stockholm och London har staden de i särklass högsta marknadspriserna för bredband, samt begränsad möjlighet att leverera direktansluten svartfiberförbindelse.

London

Mogen marknad vars fibernät har en relativt god geografisk spridning. London har drygt 20 aktiva tjänsteoperatörer och genomsnittskostnaden för en högkapacitetsuppkoppling om 1 Gbit/s är ungefär 250 % högre än marknadspriserna i Stockholm.

Källa: United Minds Samhällsanalys

Värdekedja för bredbandsmarknaden

Stokab tillhandahåller sedan starten 1994 den passiva infrastrukturen i form av svartfiber med tillhörande noder och korskopplingar. Enligt PTS beskrivning är det kanalisation och fiber. Det innebär att operatörer enkelt, på denna fiberinfrastruktur, kan bygga sina tjänster med den teknik som önskas.

Produkter slutkund

Slutkundstjänster och utrustning

Anslutning slutkund

Anslutningstjänster och grundläggande bredband

Transmission

Aktiva tjänster såsom transmission- och kapacitetstjänster

Fiber/koppar

Passiv infrastruktur såsom svartfiber, koppar eller koax

Kanalisation

Den grundläggande infrastruktur där fiber, koppar eller koax kan ledas fram

Källa: PTS

Ett heltäckande erbjudande

Stokabs passiva fiberinfrastruktur möjliggör såväl färdigpaketerade som specialanpassade lösningar för hyra av fiber till företag, operatörer och fastighetsägare. Gemensamt för hela vårt erbjudande är en öppenhet och transparens mot våra kunder samt en flexibilitet i hur vi utifrån deras önskemål levererar tjänsten.

I grunden handlar det om att snabbt kunna skicka och ta emot stora mängder digital information mellan två punkter. Detta kan ske via ett antal olika tekniker såsom fiberoptik, kopparkablar och trådlösa system – där fiber är överlägsen alla andra i fråga om överförings-kapacitet och säkerhet.

Stokabs svartfibernät är resultatet av närmare 25 års kontinuerlig utbyggnad och vidareutveckling. Den geografiska täckningen är god. Stokab länkar samman bostadsområden i inner- och ytterstad, kontors- och affärscentra samt offentliga verksamheter som skolor, sjukhus och myndigheter.

Vårt nät omfattar även alla större bebodda öar i Stockholms skärgård och vi kan erbjuda fiberförbindelser från och till alla angränsande kommuner och län. I dag omfattar Stokabs nät mer än 1,8 miljoner fiberkilometer och drygt 24 000 anslutningspunkter.

En pålitlig leverantör

En fiberförbindelse är i sig självt mycket driftsäker, okänslig för elektroniska störningar och i stort sett omöjlig att avlyssna. Stokabs egna säkerhetsarbete har, utöver teknikens medföljande fördelar, alltid prioriterats högt. Vi vidareutvecklar ständigt vårt nät att bli än mer robust och säkerställer därmed att vi kan hantera framtida kapacitetsökningar och en ständigt ökad volym av anslutningar. Samtidigt arbetar vi för att höja säkerheten i och kring nätet med tillhörande noder och knutpunkter. Därtill är ett högt säkerhets-medvetande en väsentlig del i vår övriga verksamhet, exempelvis i form av trygg informationshantering, högkvalitativt driftarbete samt i den noggranna styrningen av våra processer.

Ett nät – flera olika kunder

Stokabs kunder utgörs främst av operatörer, fastighetsägare, företag och myndigheter, för vilka vi alltid strävar efter att leverera kostnads-effektiva och skräddarsydda lösningar. Vi arbetar också för att till-handahålla våra tjänster till nya kundgrupper med varierande behov, såsom korttidshyra av fiber till tv-produktion. Gemensamt för samtliga kunder är att de hyr sina egna förbindelser i fibernätet för att på dessa själva, eller via annan aktör, trafikera nätet.

Operatörer

Marknaden i Stockholm präglas av ett stort antal operatörer, drygt 100 till antalet, som genom Stokabs svartfiber leverer tjänster. På denna fiberinfrastruktur levererar operatörerna, med sin egen tekniska lösning, olika tjänster till sina kunder. Med det geografiskt väl utbyggda nätet kan operatörerna nå i princip alla tänkbara kunder.

Företag och myndigheter

Företag som kräver en effektiv och säker datakommunikation med hög kapacitet kan hyra egna fiberförbindelser av Stokab. Behoven och använd-ningsområdena varierar kraftigt bland våra företagskunder, från banker som knyter samman sina kontor i ett eget fibernät för bästa överföringssäkerhet, till butikskedjor som vill koppla samman sina butiker och lager med andra verksamheter.

Fastighetsägare

Fastighetsägare förser sitt fastighetsbestånd med fiber för att öka dess attraktivitet samt för att ha kontroll över sin egen IT-infrastruktur. Det ska-par också bättre förutsätt-ningar för förvaltning av fastigheterna avseende energiförbrukning, under-håll och styrning av exem-pelvis ventilation, och säkerhet som övervakning och elektroniska lås.

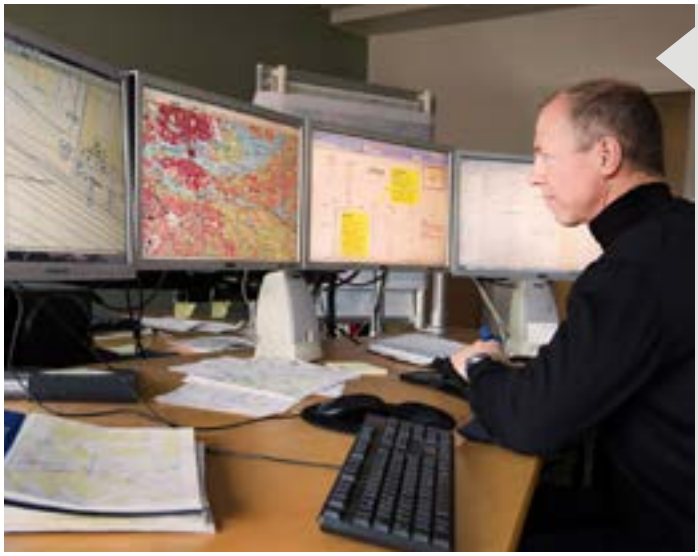

Redundanta förbindelser för säkerhetsmedvetna kunder
För de kunder som önskar erbjuder Stokab så kallad full redundans. I praktiken innebär det att kunden har två skilda framföringsvägar av fiberförbindelsen och möjlighet att styra om trafiken i fall avbrott inträffar. I tillägg till den höga tillförlitligheten skapar ett redundant system bättre förutsättningar för kunden att själv optimera sin IT-infrastruktur.

Investeringar för framtiden

Stokabs kunder kan vara trygga i det faktum att vi har en långsiktig strategi och att vi kontinuerligt investerar i vidareutvecklingen av vårt nät. Här strävar vi bland annat mot att 1) skapa mesta möjliga utrymme i anslutnings- och områdesnoder samt i de knutpunkter där utbyggnad är möjlig 2) att samtliga nodrum har tillräcklig kapacitet och optimerade kylanläggningar utifrån nodrummets förutsättningar samt att 3) säkerheten är tillräcklig. Trots att nätet i dag fungerar mycket väl, med få driftstörningar och liten mängd incidenter, agerar vi proaktivt med underhåll av nätet. Under året som kommer fortsätter Stokab att realisera den planerade utbyggnaden av ett antal områdesnoder.

Kundanpassning av erbjudandet

Stokabs produkter och tjänster är formade utifrån våra kunders behov. I takt med att efterfrågan på olika helhetslösningar blir vanligare utvecklar vi vårt erbjudande.

Som ett led i detta arbete satsar Stokab också på en ökad digitalisering av de egna verksamhetsprocesserna. Vi arbetar för en ökad affärsautomatisering som bland annat förenklar förfrågansprocessen och gör det enklare för Stokabs kunder att hyra fiber. I praktiken handlar det om att bli bättre på att minska det manuella arbetet för både oss själva och våra kunder.

Stokabs produktportfölj ska säkerställa långsiktig relevans på marknaden genom att erbjuda lösningar med hög tillgänglighet och flexibilitet som svarar mot olika kunders kompletta behov inom svartfiber.

Vårt kundnära arbetssätt

Vi hyr inte bara ut, vi hjälper dig att hyra och att hyra rätt. Inom Stokab är vi lyhörda gentemot alla våra kunder. Det ligger i själva grunduppdraget – att göra det möjligt för alla att hyra fiber.

Kundernas avtal med oss sträcker sig vanligtvis över längre perioder. Därför är det naturligt att vi lägger tid och engagemang i våra kundrelationer. Detta kommer bland annat till uttryck i hög tillgänglighet i vår kundserviceverksamhet, tekniksupport och vår felanmälan som kan nås dygnet runt, året om. Stokab präglas också av ett kundnära arbetssätt, vilket tar sig uttryck i hur vi organiserar vår verksamhet. Vi möter våra kunder genom hela processen, från behovsanalys och etablering av samarbete till förbindelseplanering, installation, drift och kundservice. Dedikerade medarbetare ansvarar sedan för kvalitet i Stokabs leverans och att samarbetet fungerar väl för båda parter.

Service ingår alltid

Stokabs ambition är att det ska vara enkelt att göra affärer med oss. Våra prislistor är öppna och transparenta. Samtliga Stokabs kundavtal inkluderar servicearbete, både proaktivt och reaktivt. Vi har tre servicenivåer varav Bas ingår i grundhyran för en förbindelse. Därefter kan två högre nivåer, Premium II och Guld, läggas till på merparten av typer av förbindelser. Utöver detta erbjuder vi även redundanta förbindelser.

Vårt sätt att möta kunderna är en del av Stokabs värdegrund som sammanfattas i värdeorden Professionell, Pålitlig och Serviceinriktad.

> *Många kunder upplever en stor trygghet i att vårt kundserviceteam finns tillgängliga och att vi kan besvara de flesta frågorna, såväl tekniska som praktiska. Att vi nås på ett direktnummer utan knappval är också en styrka.«*
>
> MARI-ANN TÖRNERIUS, CHEF KUNDSERVICE

Fiberhyra är grunden

Alla våra kunder – såväl rikstäckande operatörer som enskilda fastighetsägare – hyr en fiberförbindelse av Stokab, som innebär exklusiv nyttjanderätt till en förbindelse eller till en hel nätstruktur. Det innebär att våra kunder ansvarar för att själva, eller genom den leverantör som önskas, förser förbindelsen med aktiv utrustning som möjliggör att datatrafik kan skickas.

Som nätägare och grossist är Stokabs roll att bygga, vidareutveckla och driftsäkra det nät som hyrs ut till våra närmare tusen kunder. Vi utvecklar därför vårt erbjudande inom ramen för vår verksamhet, längst ner i marknadens värdekedja. Exempelvis har vi genom åren tagit fram nya produkter, paketeringar av olika produkter samt skapat så kallade fastprisområden.

Stokabs ansikte utåt

Kontakten med våra kunder sker både fysiskt genom våra kundansvariga, över telefon med vårt kundserviceteam och i det digitala. Samtliga Stokabs ramavtalskunder har tillgång till sin egna digitala kundportal, där kunden kan hantera delar av sitt samarbete med Stokab. Vi ökar nu tempot i utvecklingen av det digitala gränssnittet mot våra kunder, i syfte att förenkla deras vardag och möjliggöra fibernätet som en integrerad del i respektive kunds system.

Vi delar med oss av vår kunskap

Stokabs Fiberskola är ett bra exempel på vår kunskapsspridning. Det som från början var en helt intern angelägenhet har utvecklats till ett återkommande forum där både kunder och andra branschaktörer samlas för att lära mer om fiber och fibernätet i både teori och praktik.

Stokab anordnar Fiberskola några gånger om året och ser också satsningen som ett sätt att stärka kundrelationerna.

Erfarenheten visar att det finns ett stort intresse och behov av att förstå hur ett fibernät byggs upp och fungerar, vilket märks tydligt i antalet medverkande.

Ett annat exempel är Stokabs arbete med yrkeshögskolan i Nyköping. Genom att kvalitetssäkra utbildningsplanen bidrar vi till Campus Nyköpings yrkesutbildning för fibertekniker.

Utöver detta finns en mängd rapporter och studier – exempelvis om utvecklingen av 5G och IoT, den smarta staden och e-hälsotjänster – tillgängliga på Stokabs webbplats.

Daniel Persson *Vd och grundare*
LAYER & MESH / FIBER DIREKT

För nätoperatören Layer & Mesh, som sedan tidigt 2000-tal levererat transmissionstjänster till företag och bostadsrättsföreningar, är Stokabs väl utbyggda nät avgörande. Bolagets vd och grundare Daniel Persson menar att fiberinfrastrukturen skapat fantastiska förutsättningar för Stockholms fibermarknad.

– Kvaliteten i Stokabs passiva svartfibernät innebär att vi kan fokusera på det vi är bra på: att konvertera själva infrastrukturen till transmission av datakommunikation. I praktiken innebär det att vi kan leverera blixtsnabba fiberanslutningar – upp till 100 Gbit/s.

Samarbetet med Stokab har fungerat mycket väl genom åren. Framåt kommer bolaget tillsammans med Stokab att fokusera ännu mer på automatisering av de gränssnitt som hanterar trafikeringen av nätet, vilket är viktigt för båda parter.

– Vi expanderar och har en konstruktiv dialog med Stokab kring möjligheten att utveckla nodsystemet ytterligare och att vidga upptagningsområdet. Vi ser fram emot ett fortsatt bra samarbete.

Martin Fors *Fastighetschef*
EINAR MATTSSON

När fastighetsbolaget Einar Mattsson var i behov av att utveckla fibernätet i sitt fastighetsbestånd föll valet på Stokab. Syftet var både att vidareutveckla kunderbjudandet samt att förbättra fastighetsdriften för hela beståndet.

– Det var ett strategiskt beslut att utveckla och äga vårt egna nät, hela vägen från enskilda bostäder till stamnätets anslutningspunkt. Vi kopplar upp fastigheterna digitalt vilket ger oss möjlighet att reglera värme på ett smart sätt, ansluta sensorstyrda funktioner som vatten- och temperaturmätning, soprumsgenomflöde och många andra intelligenta funktioner. Det effektiviserar och förbättrar fastighetsdriften, vilket i slutändan skapar värde för våra kunder.

Einar Mattssons egna redundanta fibernät omfattar i dagsläget 95 procent av företagets totala bestånd. Planeringen för att ansluta de sista fastigheterna under 2019 fortlöper enligt plan.

Hållbarhet – en del av vår strategi

Stokabs affärsmodell, att erbjuda en konkurrensneutral fiberinfrastruktur ur vilket kunder erbjuds hyra förbindelser på likvärdiga villkor, omfattar i alla avseenden ett hållbart synsätt. Genom det fibernät vi bygger, levererar och underhåller skapas möjligheter att bidra till en positiv utveckling av sociala, ekonomiska och miljömässiga förhållanden i Stockholmsregionen. På så sätt förverkligas det uppdrag vi har från våra ägare – att skapa en klimatsmart och hållbar stad för alla.

Att ta ansvar för den egna verksamhetens påverkan på omgivningen har alltid varit en integrerad del av Stokabs arbete. Detta inkluderar alla upphandlade parter som vi samarbetar med.

Genom en hållbarhetsredovisning ges vi möjlighet att på ett strukturerat sätt beskriva och kommunicera hur vi arbetar med hållbarhet. Under 2018 har detta visat sig i en mängd genomförda aktiviteter. Vilka dessa är framgår vid varje fokusområde där även planerade aktiviteter för 2019 finns redovisade.

Förutom de fem utvalda hållbarhetsområdena har koncernen ett kontinuerligt och strukturerat miljöarbete inom bland annat systematiskt arbetsmiljöarbete, transporter och resor samt elförbrukningen i nätet.

Väsentlighetsanalys

Våra fem prioriterade fokusområden har tagits fram genom en väsentlighetsanalys. Underlaget för analysen gjordes genom en enkät till medarbetare, Stokabs ledning samt de intressenter som direkt eller indirekt berörs av vår verksamhet. I enkäten ställdes frågor om vilka områden intressenterna ansåg var viktiga för Stokab att utveckla och där vår hantering av området kunde påverka deras inställning till oss.

De tillfrågade intressenterna var bland annat operatörer och tjänsteleverantörer, statliga myndigheter och branschorganisationer, verksamheter inom Stockholms stad, aktörer vid exploatering av nya bostadsområden, större företag och företag med behov av egen infrastruktur. Även leverantörer och entreprenörer som vi samarbetar med vid bland annat installationer och förläggningsarbeten deltog i enkäten.

Regelverk för hållbarhetsarbetet

Sveriges riksdag har beslutat om Sveriges genomförande av FN:s Agenda 2030 för långsiktigt hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling enligt deras 17 globala hållbarhetsmål.

Utifrån detta beslut har Stockholms stad bestämt att bolag inom Stockholms Stadshus AB ska redovisa sitt hållbarhetsarbete i en hållbarhetsredovisning.

Styrning och uppföljning

Stokab har valt GRI Standards som redovisningsmetod för att beskriva hur Stokabkoncernen arbetar med hållbarhetsfrågor. Arbetet styrs genom ett antal olika externa och interna styrdokument i form av policys, planer, riktlinjer och program, med mål och nyckeltal som följs upp årligen. Vilka dessa dokument är framgår vid varje fokusområde.

På Stokab används COSO-ramverket för det interna kontrollarbetet. Uppföljning av fokusområdena sker i detta väl inarbetade ramverk. I arbetet med internkontrollen identifieras de viktigaste aktiviteter som är nödvändiga för att möjliggöra en effektiv hantering av de eventuella risker och felaktigheter som skulle kunna hindra att koncernen uppnår de mål som är satta för respektive fokusområde. Internkontrollarbetet dokumenteras, följs upp kontinuerligt och rapporteras till ledningen två gånger per år.

Stockholms stads övergripande hållbarhetsmål:
Staden har som mål att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad 2040 och en fossilbränslefri organisation år 2030. Agenda 2030:s globala mål för hållbar utveckling ligger till grund för arbetet och Stockholm ska vara ledande i genomförandet av hållbarhetsmålen.

Stokabs hållbarhetskedja

Tabellen nedan omfattar hela vår verksamhets samtliga delar i hållbarhetskedjan, från tillverkning av fiberkablar till avfalls- och återvinningshantering. I tabellen tydliggörs var i kedjan vår möjlighet till påverkan gällande vår kärnprodukt – uthyrning av fiber – är som störst och på vilket sätt vår påverkan sker.

			Kunder – kravställer/beställer/felanmäler			
	Produktionsled		Stokabs verksamhet			Efterhantering
	Utvinning/råmaterial	**Tillverkning**	**Nätutbyggnad**	**Leverans**	**Drift**	**Efterhantering**
	Fiber (glasmassa) Övrig utrustning Plast (fiber, kablar, övrigt material)	Kabel Rör Brunnar Nodutrymmen Skåp Batterier	Planering av utbyggnad Upphandling, inköp och lagerhållning Genomförande	Beställning Planering Installation	Övervakning Felanmälan Felavhjälpning Planering Löpande underhåll	Återanvändning Återvinning Destruktion Avfall
Stokabs hantering		Val av leverantörer, avtal, villkor, val av produkter, löpande kontroller och uppföljning	Upphandling, inköp, val av entreprenörer och leverantörer, avtal, villkor, val av produkter, löpande kontroller och uppföljning			Val av leverantörer, avtal, villkor, löpande kontroller och uppföljning
Avtalspart		Leverantörer	Entreprenörer/ leverantörer	Entreprenörer	Entreprenörer	Leverantörer
Påverkan	Ingen	Viss	Hög	Hög	Hög	Viss

I alla led i kedjan används transporter.
Stokab strävar efter att alltid använda sig av så miljövänliga transporter som det går och uppmanar samarbetspartners att göra detsamma.

Stokabs fem fokusområden

Sid. 18

Ökad konkurrens och valfrihet
Stokab levererar en konkurrensneutral fiberinfrastruktur som bidrar till ökad konkurrens, mångfald och valfrihet. Detta ger förutsättningar för ett hållbart Stockholm genom att god ekonomisk utveckling i Stockholmsregionen skapas.

Sid. 19

God affärsetik
Stokabs verksamhet ska präglas av god affärsetik och fortsätta hållas korruptionsfri.

Sid. 20–21

Återvinna avfall och spill
Användningen av material inom Stokabkoncernen, samt av oss upphandlade partners, ska ske så resurseffektivt som möjligt.

Sid. 22

Ständig riskminimering
Stokab ska sträva efter att minimera de risker som kan uppkomma i samband med att fibernätet byggs ut.

Sid. 23

Jämställdhet och mångfald
Genom att vara ett föredöme ska Stokab påverka IT-branschen i positiv riktning inom mångfald och jämlikhetsområdet.

GRI: 203-2

Ökad konkurrens och valfrihet

Styrande dokument

- Europeisk kodex för elektronisk kommunikation
- Lagen om elektronisk kommunikation (LEK)
- Stockholms stads ägardirektiv
- Stokabs Verksamhetsplan 2018

>900 kunder

I Stokabs nät fanns under 2018 mer än 900 aktiva kunder.

På vår webbplats, **www.stokab.se/rapporter** finns samtliga rapporter och studier som genomförts de senaste åren.

Stockholms stads syfte med Stokab är att bolaget ska bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen och företagsetableringar i Stockholmsregionen. Den konkurrensneutrala fiberinfrastruktur som Stokab erbjuder ökar konkurrensen, mångfalden och valfriheten på en mängd digitala tjänster. Detta bidrar till ett hållbart och innovativt Stockholm tack vare bolagets indirekta positiva ekonomiska påverkan.

Då Stokab ägs av Stockholms stad och verkar i Stockholm är den ekonomiska påverkan störst i Stockholmsregionen men även övriga landet gynnas av Stockholms storlek och utveckling.

Studier och rapporter

För att säkerställa att verksamheten lever upp till syftet att bidra till förutsättningar för ökad konkurrens och valfrihet genomförs en mängd olika aktiviteter som sammantaget ger en tydlig bild om måluppfyllelse och eventuella brister.

Vi beställer löpande studier och rapporter som belyser effekterna av vår verksamhet.

Studien – "A tale of five cities"[1] togs fram under 2017. I den jämförs fem städer i Europa (London, Paris, Madrid, Hamburg och Stockholm). Studien visar att Stockholm, den enda staden i jämförelsen där det finns tillgång till operatörsneutral fiberinfrastruktur, har en högre grad av tjänstekonkurrens vilket leder till valfrihet, låga priser och högre kvalitet. 2018 följdes "A tale of five cities" upp genom studien "The role of wholesale only models in future networks and applications"[2]. Den visar att tillgång till operatörsneutral fiberinfrastruktur har positiva effekter för utbyggnaden av fibernät i Europa, ökad tjänstekonkurrens och möjligheter att möta framtida behov inom 5G, IoT och Smart City.

Sammantaget visar rapporterna på de positiva effekter Stokabmodellen har för invånare, företag och samhället, i dag och i framtiden.

Smart stad

Under 2019 fortsätter vi vårt deltagande i stadens utvecklingsprojekt inom Smart stad där vi levererar infrastrukturen för de tjänster som testas i Testbädden (UICTA).

Genom att delta i dessa projekt utvecklar vi byggsätt och produktpaketering av svartfiber i gaturummet för att möta framtidens behov av fiberinfrastruktur.

1) Wiks rapport juni 2017 "A tale of five cities: The Implications of broadband business models on choice, price and quality"
2) Wiks rapport mars 2018 "The role of wholesale only models in future networks and applications"

– Stokab har, under 25 år, bidragit till en ökad ekonomisk tillväxt i Stockholmsregionen genom det välutbyggda konkurrensneutrala fibernätet.

Veronica Thunholm, *vice VD, Stokab*

GRI: 205-2

God affärsetik

I Stokabs affärsverksamhet har ett flertal funktioner olika kontaktytor mot kunder och leverantörer. I dessa kontakter kan det finnas en eventuell risk för korruption. Det är dock vårt mål att korruption i vår verksamhet inte ska förekomma.

Stokabs verksamhet präglas av god affärsetik där Stockholms stads uppförandekod; ”Riktlinjer om mutor och representation” vägleder medarbetarna i det dagliga arbetet. Som komplement till Stockholms stads uppförandekod har vi en uppdelning av arbetsuppgifter (segregation of duties) genom en attest- och delegationsordning samt en upphandlingspolicy. Segregation of duties innebär att inte enbart en anställd ansvarar för samtliga beslut vid affärsuppgörelser, upphandlingar eller övriga affärer av stor betydelse för Stokab.

En översyn av de styrande dokumenten har genomförts under 2018 och uppföljning av dessa sker i den årliga internkontrollen där aktiviteter och mål finns beskrivna.

Under året har möjliga områden för mutor och korruption identifierats. Genom internkontrollarbetet har ett förberedande arbete genomförts för att säkerställa att rutiner, kontroller och processer finns för rapportering och utredning av oegentligheter kopplad till korruption.

Utbildningar genomfördes 2018 för i stort sett samtliga medarbetare och konsulter. Resterande kommer slutföra utbildning under första kvartalet 2019. Stokabs styrelse ges utbildning genom Stockholms Stadshus AB och planeras under 2019.

Systematiskt förebyggande arbete

Under 2019 kommer det förebyggande arbetet att fortsätta. Alla nyanställda och nya konsulter kommer att genomgå en grundläggande utbildning i korruptionsfrågor.

En kartläggning av process för en visselblåsarfunktion genomfördes 2018 och under 2019 påbörjas en upphandling samt implementering av ett externt visselblåsarsystem och stöd för kommande utredningar av eventuella inkomna oegentligheter.

Styrande dokument

- Stockholms stads Riktlinjer om mutor och representation
- Stokabs Attest- och delegationsordning
- Stokabs Upphandlingspolicy

Utbildning
inom Anti-korruption

Chefer

Samtliga chefer i koncernen har genomfört utbildningen under 2018

Medarbetare

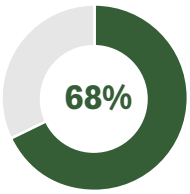

68 % av koncernens medarbetare har genomfört utbildningen under 2018

32 % av koncernens medarbetare kommer att utföra utbildningen under 2019

– Som bolag inom Stockholms stad är det av yttersta vikt att vi agerar på samma sätt i förhållande till våra leverantörer och kunder. Det ska aldrig finnas några misstankar om korruption i vår verksamhet.

Hans Förnestig, *ekonomichef, Stokab*

GRI: 306-2B och 306-2

Återvinna avfall och spill

Som beställarorganisation samarbetar Stokabkoncernen med olika entreprenörer och leverantörer i utbyggnaden av vårt nät. Den största möjligheten till påverkan kring avfall och spill ligger främst i att, så mycket som möjligt, se till att vi och våra samarbetspartners optimerar användningen av material och utrustning för att på så sätt undvika negativ miljöpåverkan. Då hanteringen av detta fokusområde skiljer sig åt inom koncernen har vi valt att dela upp redovisningen i två delar.

Styrande dokument

- Stockholms stads Miljöprogram 2016–2019
- Renhållningsförordningen för Stockholms kommun
- Miljökrav vid upphandlingar av entreprenader
- Stokabs Miljöhandlingsplan
- Stokabs Miljöpolicy

Avfall 2018

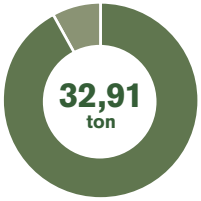

Varav:

- Del av avfall som blir energi i ett värmeverk (trä och brännbart), 30,34 ton
- Del av avfall som återvinns (metaller), 2,57 ton
- Del av avfall till deponi (miljöfarligt), 0 ton

STOKAB

Den största påverkan på vår gemensamma miljö sker i Stokabs produktions- och driftverksamhet. Det är därför det vi fokuserar på i detta område.

Stokab har även andra typer av avfall, men det är sådant som hör till en normal kontorsverksamhet och hanteras enligt gällande rutiner.

Kontinuerlig dialog

I samband med ramavtalsupphandlingar ställer vi olika krav på våra entreprenörers avfallshantering. Dessa följs upp i det dagliga arbetet med samtal vid byggmöten, besiktningar eller kontroller av genomförda arbeten. Stokabs entreprenörer uppmanas att använda arbetsmetoder som påverkar miljön så lite som möjligt. Dessutom säkerställer vi att material som upphandlas av leverantörer inte är miljöfarliga.

Under 2018 har vi haft dialogmöten med våra entreprenörer och leverantörer angående hur avfall från nyproduktion och drift hanteras.

I nybyggnationer av stadens utsedda miljöområden, till exempel Norra Djurgårdsstaden, har allt byggmaterial som ingår i projektet miljöklassats och registrerats via Byggvarubedömningen (BVB).

Främst energiåtervinning

Stokabs nät byggs av olika komponenter, till exempel betongbrunnar, plaströr, kablar och installationsmaterial. Inget av detta klassas som miljöfarligt material och avfallet lämnas oftast till förbränning. Avfallshanteringen följer ett antal styrande dokument som beskriver hur vi ska hantera avfall.

Genomförda kartläggningar

Årliga uppföljningar, där Stokab kontrollerar och mäter den mängd avfall som lämnas i container på vårt materiallager i Älvsjö, genomförs från och med 2018.

En kartläggning över hur sortering, destruering eller lagring av avfall från vår verksamhet går till har gjorts under 2018. Detta har rapporterats in från den part som hanterar vårt avfall.

Sedan vår första hållbarhetsredovisning 2017 har arbetet med att sortera metall ur vårt avfall påbörjats. Under 2018 har det resulterat i 2,57 ton metall som hanteras av Stokab upphandlad återvinningsentreprenör.

En utredning om möjligheter att återanvända utrustning av viss typ i nätet påbörjades 2018. Denna ska vara klar under 2019 och en process för hur återanvändningen ska gå till kommer tas fram.

– Vårt arbete med avfall och återvinning under 2018 har gett oss kunskaper som vi kommer använda oss av i vårt framtida hållbarhetsarbete.

Jessica Brun, *produktionschef, Stokab*

Under 2018 har 2,57 ton metall återvunnits.

S:T ERIK KOMMUNIKATION

S:t Erik Kommunikation levererar, på uppdrag av Stockholms stad, datakommunikation till stadens verksamheter. Avfall och spill som hanteras av S:t Erik Kommunikation kommer framförallt från användning och förbrukande av elektronisk datakommunikationsutrustning inom dessa verksamheter.

Stadens förändring styr

Förändringstakten inom Stockholms stads verksamheter påverkar mängden datakommunikationsutrustning som används i nätet och så småningom utrangeras. Verksamheterna styr själva hur mycket datautrustning de har behov av och S:t Erik Kommunikations möjlighet att påverka mängden avfall är därför begränsad. Vi beslutar endast över de centrala delarna av nätet, vilka utgör en mindre del av avfallet.

Återvinning och återanvändning

Elektronikprodukter innehåller ämnen och material som kan ha negativ miljöpåverkan om de inte omhändertas på rätt sätt efter att de tjänat ut. Materialen i utrustningen kan ofta återvinnas och på så sätt minska belastningen på miljön. Cirka 90 % av all utrustning i nätet leasas. När leasad utrustning avvecklas är den leasinggivarens. Samtliga elektronikprodukter som används i nätet, de som leasas såväl köps, levereras av S:t Erik Kommunikation upphandlad driftpartner som också är den som ansvarar för återvinningen av produkterna. För de fall där så är möjligt kommer driftpartner, via sina kanaler, att vidareförsälja begagnad utrustning till andra slutanvändare, för att så långt som möjligt tillvarata utrustningens livslängd.

Uppföljning genom styrande dokument

I avtalet med driftpartner specificerar vi krav och rutiner för anskaffning och återvinning av uttjänta elektronikprodukter. För att säkerställa att den förbrukade elektroniska utrustningen inte har en negativ påverkan på miljön finns ett antal styrande dokument. Då återvinningen helt sköts av vår driftpartner bedriver S:t Erik Kommunikation miljöarbetet genom att kontrollera att dessa dokument följs.

Kompletterande krav på driftpartner

Under 2018 har driftpartnern informerats om hur de blir påverkade av vårt hållbarhetsarbete genom ytterligare krav på dokumentation. I driftavtalet har även en komplettering gjorts med punkten ”Avfallshantering” för att förtydliga ansvaret kring hanteringen av återvinning och avfall.

Från och med 2019 ska vår upphandlade driftpartner samt samtliga hårdvaruleverantörer, lämna in en miljödeklaration för alla produkter som de levererar.

Utrustning som ägs av S:t Erik Kommunikation AB återanvänds i största möjliga mån. Efter att utrustningen inte längre används i stadens nät, säljs den i flesta fall vidare till tredje part som återförsäljer den till andra verksamheter. Ett fåtal utrustningar/material återvinns.

Styrande dokument

- Stockholms stads Miljöprogram 2016–2019
- S:t Erik Kommunikations Miljöpolicy
- S:t Erik Kommunikations Miljöhandlingsplan
- Grön IT-strategi för Stockholms stad

Återanvändning

2 700 utrustningar (accesspunkter och switchar) har avvecklats under 2018.

Visste du att:

1 kg elektronikutrustning som återvinns bedöms spara 180 kilo råvaror som annars skulle krävts för framställandet av ny utrustning.

Genom vår återvinningspartner har vi lämnat cirka 350 kilo till materialåtervinning under 2018.

– Stadens förändrings- och utbyggnadstakt styr hur mycket datakommunikationsutrustning som används i nätet och som så småningom utrangeras.

Örjan Jansson, *enhetschef, S:t Erik Kommunikation*

GRI: 416-2

Ständig riskminimering

Stokabs huvudsakliga uppgift är att bygga, driftsätta och förvalta ett fibernät. I arbetet med detta kan risker eller riskmoment uppkomma som behöver hanteras för att människor, i och utanför arbetsområdet, inte ska komma till skada.

Styrande dokument

- Plan- och bygglagen, (PBL) kap. 2
- Arbetsmiljöverket – Arbetsmiljölag, Arbetstidslag och övriga föreskrifter
- Länsstyrelsens riktlinjer för riskanalyser
- Stockholms stad, Tekniska kontoret – Schakt- och tillståndsansökan
- Stockholms stad – Teknisk handbok och Trafikanordningsplaner
- Stokabs Arbetsmiljöplan

Antal incidenter

7 st

2018 registrerades 7 antal incidenter i vårt system för incidentrapportering. Av dessa ledde två till åtgärder i form av böter.

Under året har alla medarbetare, som är ansvariga för Stokabs förläggningsarbeten, gått utbildning i bland annat BAS-P och BAS-U.

Stokabs mål är att alltid minimera riskerna i samband med förläggningsarbeten där Stokab är byggherre. Samtliga arbeten ska förknippas med vårt fokus på säkerhet.

Stokab är en beställarorganisation som upphandlar och gör avrop mot upphandlade samarbetspartners. Som beställare är det av stor vikt att vi tar hänsyn till ett arbetes olika risker och att vi är medvetna om det ansvar vi har, både vad gäller redan hanterade risker och eventuellt nya som kan uppkomma under arbetets gång. Det kan finnas arbetsmoment som innebär en fara för de som utför ett arbete och ibland även för tredje part, det vill säga personer som befinner sig i närheten av de förläggningsarbeten som utförs i vårt fibernät.

Tydliga lagar och regler

Det finns tydliga lagar, krav, direktiv och riktlinjer från ett flertal olika kravställare som ska följas när man utför arbeten både inom och utom allmän miljö. Följs inte lagar och regler och en olycka sker, så blir det ofta en hård rättslig påföljd.

Kunskap är A och O

För att olyckor ska undvikas ställer Stokab krav på att samtliga upphandlade entreprenörer som arbetar med förläggningsarbeten i vårt fibernät är informerade, utbildade samt har god förståelse och kunskap om hur man minimerar eller helst undviker risker. Utbildning krävs även för de personer som är ansvariga på Stokab för de arbeten som utförs. Alla ska känna till vilka regler som gäller och följa framtagna instruktioner för de arbeten som innebär risker. De ska också ha en god kunskap om hur man hanterar möjliga eller uppkomna risker så att de som jobbar i och med nätet, eller andra, inte kommer till skada.

Som uppdragsgivare har vi, tillsammans med entreprenörerna, ett delat ansvar kring arbetsmiljöfrågor. Entreprenörerna ska ha analyserat de risker som kan inträffa vid varje enskilt anläggningsprojekt och dokumenterat dessa i en arbetsmiljöplan. Stokab ansvarar för att följa upp att en arbetsmiljöplan har gjorts och vid vissa projektstarter även lämnats in.

Kartläggning av riskmoment

Stokab kartlägger kontinuerligt olika riskmoment som kan uppkomma i samband med arbete i fibernätet. Instruktioner har tagits fram för hur man bör göra för att minimera eller undvika dem och nya instruktioner tas fram allt eftersom nya riskmoment identifieras.

Uppföljning

Under 2018 har upphandlade entreprenörer informerats om att vi kommer införa mätningar och uppföljningar av inkomna incidenter eller olyckor som skett i samband med våra förläggningsarbeten. Detta förutsätter att alla som är ansvariga för förläggningsarbeten i vårt fibernät kontinuerligt går utbildning i BAS-P och BAS-U samt kring risker och riskhantering.

Från och med 2019 kommer rutiner för kontinuerliga uppföljningar och mätningar, tillsammans med entreprenörerna, implementeras. Tydligare krav kommer ställas på att en arbetsmiljöplan med riskanalys har gjorts vid varje arbete som kan vara förenat med en särskild arbetsmiljörisk i enlighet med AFS 1999:3.

– Samtliga arbeten som Stokab utför ska förknippas med vårt fokus på säkerhet och riskhantering.

Jessica Brun, *produktionschef, Stokab*

GRI: 401-3, 404-3 och 405-1

Jämställdhet och mångfald

För Stokabkoncernen är jämställdhet och mångfald en viktig framgångsfaktor. Vi har, utifrån våra förutsättningar, som mål att vara ett föredöme inom detta område och bidra till Stockholms vision – en stad för alla – och därmed verka för allas lika rättigheter och möjligheter.

Vi inkluderar alla

Att driva ett strategiskt jämställdhet- och mångfaldsarbete blir en allt viktigare del av hållbarhets- och CSR-arbetet. Stokabs ledning arbetar målinriktat och medvetet med detta för att motverka all slags diskriminering för att säkerställa en fortsatt jämställd arbetsplats. Allt ordinarie arbete i verksamheten ska utföras med ett jämställdhetsperspektiv, till exempel vid rekrytering, lönesättning, föräldraledighet samt långtidsfrånvaro.

Under 2018 har vi påbörjat ett samarbete med Jobbtorg Stockholm genom att erbjuda personer som behöver arbetsträna och återgå i arbetet, utvecklande arbetsuppgifter. Samarbetet kommer fortsätta under 2019.

En utvecklande organisation

Företagets utveckling och framgång bygger på våra anställdas förmåga att möta våra kunders nuvarande och framtida behov. Ett ständigt lärande medför spännande utmaningar för våra anställda när också arbetsuppgifterna och arbetsverktyg förändras och utvecklas. Detta medför även naturlig rotation inom organisationen vilket är berikande både för Stokab och våra medarbetare.

Som ett led i vårt arbete med jämställdhet och mångfald utvecklar vi nya metoder och verktyg inom rekrytering och kompetensutveckling, med målet att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare. Under 2019 kommer vi att pröva nya rekryterings- och introduktionsformer för att kunna säkra framtidens kompetensbehov och kunskapsöverföring.

Stockholms stads medarbetarundersökning

Undersökningen genomförs regelbundet och det aktiva medskapandeindexet hamnade 2018 på 85 %. Resultatet av undersökningen visar att bolagets medarbetare känner sig uppskattade och trivs samt att vi har ett tillfredsställande arbetsmiljöklimat.

Utbildning

Under 2019 kommer samtliga anställda att erbjudas utbildning inom organisatorisk och social arbetsmiljö. Syftet med utbildningen är att skapa goda förutsättningar hos medarbetare och chefer att främja en fortsatt god arbetsmiljö. Utbildningen kommer att ge verktyg för att minimera riskerna för ohälsa på grund av organisatoriska och sociala förhållanden samt främja ett inkluderande klimat.

– Stokab ska fortsätta arbetet med att vara en arbetsplats för alla – liksom vår utbyggnad av fiberinfrastrukturen ska fortsätta att möjliggöra ett Stockholm för alla.

Åsa Lindberg, *administrativ chef, Stokab*

Styrande dokument

- Stockholms stads Personalpolicy
- Stokabs 3-årsplan
- Stokabs Verksamhetsplan 2018
- Stokabs CSR-strategi

Medarbetarindex

85 %

Fördelning kvinnor/män

Stokabkoncernen, totalt antal anställda

Kvinnor, 34
Män, 61

Styrelse

Kvinnor, 4
Män, 3

Ledning

Kvinnor, 3
Män, 4

GRI-index

Stokab redovisar sitt hållbarhetsarbete enligt GRI Standards. Redovisningen beskriver hur Stokab arbetat med hållbarhetsfrågor under 2018. Informationen i redovisningen omfattar hela koncernens verksamhet; AB Stokab och dotterbolaget S:t Erik Kommunikation AB. Hållbarhetsredovisningen har inte granskats av extern part. Indexet nedan inkluderar den standardinformation som är obligatorisk samt ytterligare standardinformation som är väsentlig för bolaget.

ALLMÄNNA STANDARDUPPLYSNINGAR

	Organisationsprofil	**Hantering/kommentar**	**Sidhänvisning/Not**
102-1	Organisationens namn		Sid. 1
102-2	De viktigaste varumärkena, produkterna och/eller tjänsterna		Sid. 1
102-3	Huvudkontorets lokalisering	Sverige	Omslagets baksida, Not 1
102-4	Länder där organisationen är verksam		Sid. 1, 3, 30
102-5	Ägarstruktur och bolagsform		Sid. 30
102-6	Marknader		Sid. 1, 3
102-7	Bolagets storlek		Sid. 4
102-8	Personalstyrka		Sid. 23, Not 5
102-9	Leverantörskedja		Sid. 17
102-10	Betydande ändringar för organisationen och leverantörskedjan	Inget att rapportera	
102-11	Försiktighetsprincipen	Stokab tillämpar inte den	
102-12	Externa principer som organisationen stödjer	Stokab följer Stockholms Stadshus AB:s krav på miljömål	
102-13	Medlemskap i organisationer	SSNf Svenska Stadsnätsföreningen, KFS - Arbetsgivarorganisationen för samhällsnyttiga företag, IT-företagen	
	Strategi		
102-14	VD-ord		Sid. 2–3
	Värderingar		
102-16	Interna värderingar och policyer		Sid. 14, 23
	Styrning		
102-18	Organisationens styrning och styrelse	Stokab ägs till 100 % av Stockholms stad vilken är en politikerstyrd organisation. Revisionsberättelsen	Sid. 52–53

	Organisationsprofil	Hantering/kommentar	Sidhänvisning/Not
	Intressentrelationer		
102-40	Intressentgrupper		Sid. 16
102-41	Andel anställda med kollektivavtal	Stokabs samtliga anställda omfattas av kollektivavtal oavsett facklig tillhörighet.	
102-42	Principer för urval av intressenter		Sid. 16
102-43	Intressentdialog		Sid. 16
102-44	Nyckelfrågor		Sid. 17
	Redovisningens omfattning och avgränsningar		
102-45	Princip för redovisning av dotterbolag	Hållbarhetsredovisningen omfattar hela Stokabs verksamhet, AB Stokab och samtliga dotterbolag.	Not 1, 15
102-46	Processer för definition av innehållet		Sid. 16–17
102-47	Identifierande indikatorer		Sid. 17, 26–28
102-48	Förklaring av effeken av förändringar	Finns inga förändringar	
102-49	Väsentliga förändringar sedan föregående rapport	Finns inga förändringar	
102-50	Redovisningsperiod	2018-01-01–2018-12-31	Sid. 30
102-51	Datum för publicering av senaste redovisning	2018-03-06	
102-52	Redovisningscykeln	Från januari till december varje år	
102-53	Kontaktpersoner för redovisningen		Sid. 57
102-54	I enlighet med GRI krav		Sid. 16
102-55	GRI innehållsförteckning		Sid. 24
102-56	Granskning och bestyrkande	Externa revisorer har lämnat ett yttrande att en hållbarhetsredovisning enligt ÅRL har upprättats.	

GRI INDEX - INDIKATOR OCH RESULTAT 2018

FOKUSOMRÅDE: Ökad konkurrens och valfrihet, sid. 18

		Indikator	Kommentar	Resultat 2017	Resultat 2018	Sid-hänvisning
103-1	Förklaring till väsentlighet					Sid. 18
103-2	Styrning av de väsentliga aspekterna och deras påverkan					Sid. 16
103-3	Uppföljning					Sid. 16
203-2	Organisationens betydande indirekta påverkan på ekonomin	Specifika exempel på organisationens betydande indirekta påverkan på ekonomin, inkl. positiva och negativa påverkan.		Ett antal studier har genomförts under 2017	En studie har tagits fram	Sid. 18
		Betydelse av organisationens indirekta ekonomiska påverkan i förhållande till externa benchmark samt prioritet från intressenter, t.ex. nationella och internationella standard, protokoll och policy.		Ett antal studier och analyser har genomförts under 2017	Se ovan	Sid. 11, 18

FOKUSOMRÅDE: God affärsetik, sid. 19

		Indikator	Kommentar	Resultat 2017	Resultat 2018	Sid-hänvisning
103-1	Förklaring till väsentlighet					Sid. 19
103-2	Styrning av de väsentliga aspekterna och deras påverkan					Sid. 16
103-3	Uppföljning					Sid. 16
205-2	Kommunikation och utbildning om policys och förfarande mot korruption	Totalt antal av styrelsens ledamöter som har informerats om organisationens policys och förfaranden mot korruption	Utbildning genomförs av Stockholms Stadshus AB	–	–	Sid. 19
		Totalt antal anställda som har informerats om organisationens antikorruptionspolicy fördelat på yrkesgrupper och avdelningar		–	95	
		Totalt antal och procentandel av affärspartners och kunder som informerats om organisationens antikorruptionspolicy och riktlinjer fördelat på typ av affärspartner och kundkategorier.		–	–	
		Beskriv om organisationens antikorruptionspolicy och förfaranden har informerats till ytterligare personer eller organisationer	Inga ytterligare personer eller organisationer har informerats under 2018			
		Totalt antal av personer i ledande ställning (chefer) som har fått utbildning om antikorruption		–	100 % (18 personer)	
		Totalt antal och procent av de anställda som har fått utbildning om antikorruption, fördelat på befattningar och avdelningar		–	68 % (52 personer)	

FOKUSOMRÅDE: Återvinna avfall och spill Stokab /S:t Erik Kommunikation, sid. 20–21

		Indikator	Kommentar	Resultat 2017	Resultat 2018	Sid-hänvisning
103-1	Förklaring till väsentlighet					Sid. 20–21
103-2	Styrning av de väsentliga aspekterna och deras påverkan					Sid. 16
103-3	Uppföljning					Sid. 16
STOKAB						
306-2 B	Avfallstyper och återvinnings-metoder	Total vikt av icke miljöfarligt avfall fördelat på följande omhänderomtagandeåtgärder:		31,3 ton	32,9 ton	
		Del av avfall som blir energi i ett värmeverk (trä och brännbart)		ca 9,4 ton	30,3 ton	
		Del av avfall som återvinns (metaller)		–	2,6 ton	
		Del av avfall till deponi (miljöfarligt)		0	0	
		Andel återanvända utrustningar av viss typ.		–		Sid. 20
S:T ERIK KOMMUNIKATION						
306-2	Avfallstyper och återvinnings-metoder	Total vikt av farligt avfall fördelat på följande omhänderomtagande-åtgärder:	2 700 utrustningar	–		Sid. 21
		Del av avfall som blir energi i ett värmeverk (trä och brännbart)		–	0	
		Del av avfall som återvinns (metaller)		–	0	
		Del av avfall till deponi (miljöfarligt)		–	320 st, ca 350 kg	Sid. 21
		Andel återanvända utrustningar av viss typ.	Utrustning återanvänds a) i egna nätet b) genom återtagspartner	–	a) 1 080 st b) 1 620 st	Sid. 21

FOKUSOMRÅDE: Ständig riskminimering, sid. 22

		Indikator	Kommentar	Resultat 2017	Resultat 2018	Sid-hänvisning
103-1	Förklaring till väsentlighet					Sid. 22
103-2	Styrning av de väsentliga aspekterna och deras påverkan					Sid. 16
103-3	Uppföljning					Sid. 16
416-2	Incidenter som uppkommit pga brister i hänsyn till hur produkter eller tjänster kan påverka människors hälsa och säkerhet	Totalt antal händelser som uppstått till följd av att personer ej beaktat regler eller anvisningar för produkter eller service under en viss period i enlighet med svensk arbetsmiljölagstiftning		–	7	
		i- Olycksfall eller tillbud som lett till böter eller straff		–	2	
		ii- Incidenter som lett till varning eller klagomål		–	4	
		iii- Incidenter där Stokabpersonal (eller av Stokab inhyrd personal) vid syn på plats upptäckt att entre-prenören inte följt Stokabs eller tillståndsgivares uppsatta regler		–	1	

FOKUSOMRÅDE: Jämställdhet och mångfald, sid. 23

		Indikator	Kommentar	Resultat 2017	Resultat 2018	Sid-hänvisning
103-1	Förklaring till väsentlighet					Sid. 23
103-2	Styrning av de väsentliga aspekterna och deras påverkan					Sid. 16
103-3	Uppföljning					Sid. 16
401-3	Möjlighet till uttag av föräldra-ledighet genom policies, lag (föräldraförsäkringen) och regelverk (kollektivavtal)	a. Antal anställda som har rätt att ta ut föräldraledighet		94	95	
		b. Antal anställda som tog ut föräldraledighet (män/kvinnor)		14 personer varav 11 män/ 3 kvinnor	17 personer varav 10 män/ 7 kvinnor	
		c. Antal anställda som återgick till arbetet efter föräldraledighet		14	17	
		d. Antal anställda som återgick till arbetet efter föräldraledigheten och var fortsatt anställd efter 12 månader (män/kvinnor)		14	17	
		e. Återgick till arbetet och upprätt-höll samma arbetsgrad och arbetsuppgifter (män/kvinnor)		14	17	
404-3	Modell och metoder för arbetsgivarens arbete med utvecklingsplaner och återkoppling av medarbetares arbetsinsatser/prestation	Andel medarbetare som haft utvecklingssamtal genom andel individuella planer		98 %	100 %	
405-1	Skillnad/mångfald ledning/ anställda	a. Kvinnor/män i Stokabs styrelse *Tabell åldersfördelat samt kvinnor/män* [1]		4 kvinnor, 3 män	4 kvinnor, 3 män [1]	
		Kvinnor/män i Stokabs lednings-grupp *Tabell åldersfördelat samt kvinnor/män* [2]		3 kvinnor, 4 män	3 kvinnor, 4 män [2]	
		b. Andel tillsvidareanställda kvinnor/ män i Stokabkoncernen *Tabell åldersfördelat samt kvinnor/män* [3]		33 kvinnor, 61 män	34 kvinnor, 61 män [3]	

1) Styrelse

Kön	Under 30 år	30–50 år	Över 50 år	Summa
Kvinnor	1	2	1	4
Män	0	2	1	3

2) Ledningsgrupp

Kön	Under 30 år	30–50 år	Över 50 år	Summa
Kvinnor	0	2	1	3
Män	0	3	1	4

3) Totalt antal tillsvidareanställda

Kön	Under 30 år	30–50 år	Över 50 år	Summa
Kvinnor	1	17	16	34
Män	0	27	34	61

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Aktiebolaget Stokab, org.nr 556475-6467

Uppdrag och ansvarsfördelning
Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 16–28 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning
Min granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att min granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Jag anser att denna granskning ger mig tillräcklig grund för mitt uttalande.

Uttalande
En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 11 mars 2019

Oskar Wall
Auktoriserad revisor

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2018-01-01–2018-12-31

Verksamheten

Stokabs uppgift är att bygga och hyra ut samt underhålla ett passivt fibernät i Stockholmsregionen. Bolaget är konkurrensneutralt och tillhandahåller ett nät som är öppet för alla på likvärdiga villkor. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen i regionen.

Stokabs huvudsakliga verksamhet utgörs av nätverksamheten, vilken innefattar utbyggnad och drift av ett fibernät samt upplåtelse av fiberförbindelser utan aktiv ändutrustning - "svartfiber".

I Stokabs verksamhet ingår vidare att på uppdrag av Stockholms stad administrera, driva och utveckla stadens samlade kommunikationsnät för såväl administration som det mer publika behovet för skola, barnomsorg, fritid och kultur samt ett kommunikationsnät för Stockholms stads styrning av gatubelysning. Denna verksamhet bedrivs i ett helägt dotterbolag, S:t Erik Kommunikation AB.

Ägarförhållanden

AB Stokab är ett helägt dotterbolag till Stockholms Stadshus AB (org.nr 556415-1727).

Väsentliga händelser under året

Resultat efter finansiella poster uppgick för 2018 till 247 mkr, vilket är 14 mkr högre än 2017. Bibehållet resultat beror på en fortsatt hög efterfrågan på koncernens produkter, en hög leveranskapacitet och en låg kostnadsmassa till följd av effektiviseringar.

Orderingången uppgick till 265 mkr. Samtliga kundkategorier har under året beställt produkter vilket i huvudsak beror på en ökad efterfrågan från hushåll och företag på mera bredbandskrävande tjänster.

Till följd av hög orderingång fortsatte nettoomsättningen att öka och uppgick till 815 mkr vilket är 4 % (30 mkr) högre än föregående år.

Styrelseförändringar

Under året har Mathias Tofvesson avgått som ordförande och tillträtt som vice ordförande. Ulla Hamilton har vid samma tillfälle avgått som vice ordförande och tillträtt som ordförande. Även suppleant Marianne E Berggren har efterträtt Jonas Forsslund.

Utveckling av verksamheten, ställning och resultat – Koncern

(tkr)	**2018**	2017	2016	2015
Nettoomsättning	814 734	784 306	751 623	722 172
Resultat efter finansiella poster	247 482	233 684	233 732	212 296
Balansomslutning	1 997 788	2 001 390	1 926 292	1 964 554
Avkastning på totalt kapital[1)]	12,4%	12,3%	12,7%	11,3%
Investeringar	233 473	224 662	213 951	184 395
Soliditet	39,5%	37,2%	37,9%	36,4%
Medelantalet anställda	96	96	92	90

1) Resultat före finansiella poster / Genomsnittlig balansomslutning

Utveckling av verksamheten, ställning och resultat – Moderbolag

(tkr)	**2018**	2017	2016	2015
Nettoomsättning	704 420	690 288	669 905	646 199
Resultat efter finansiella poster	233 239	219 870	221 685	202 004
Balansomslutning	1 842 901	1 856 265	1 876 878	1 879 232
Avkastning på totalt kapital[1)]	12,6%	12,0%	12,1%	11,2%
Investeringar	198 543	184 667	200 721	173 648
Soliditet	41,4%	39,6%	39,6%	37,9%
Medelantalet anställda	87	89	86	84

1) Resultat före finansiella poster / Genomsnittlig balansomslutning

2) Eget kapital + obeskattade reserver / Balansomslutning

Personalfrågor
Stokab bedriver sedan ett antal år tillbaka ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Arbetet innebär hälsoinriktade insatser såväl som långsiktigt rehabiliteringsarbete. Detta arbetsmiljöarbete har under 2018 bidragit till att Stokab har haft en sjukfrånvaro på 4 %.

Miljöfrågor
Stockholms stads miljöprogram och Stokabs miljöutredning ligger till grund för bolagets miljöarbete. Stokabs viktigaste insats är att minska påverkan på miljön genom att samordna nyttjandet av IT-infrastrukturen.

Hållbarhetsrapport
AB Stokab har upprättat en hållbarhetsredovisning enligt GRI. Hållbarhetsredovisningen har upprättats för att uppfylla kraven på hållbarhetsrapport enligt årsredovisningslagens sjätte kapitel. Hållbarhetsredovisningens innehåll framgår av det GRI index som presenteras på sidorna 24–28.

Investeringar
Årets investeringar uppgick till 233 mkr (224 mkr). I huvudsak består investeringarna av nätutbyggnad driven av kundefterfrågan. Pågående nyanläggningar uppgick vid årets slut till 310 mkr (311 mkr), vilket är 1 mkr lägre än vid årets ingång.

Finansiering
Finansieringen av investeringarna har skett genom egna och lånade medel. Total upplåning, inklusive finansiell leasing, uppgick vid periodens slut till 367 mkr (408 mkr), varav checkräkningskredit 333 mkr (370 mkr).

Finansnettot för 2018 blev -7 mkr (-8 mkr) vilket är 1 mkr lägre än föregående år. Detta förklaras huvudsakligen av en högre snittränta 2018.

Risker och osäkerhetsfaktorer
Bolagets ledning ser inga risker eller osäkerhetsfaktor utöver normal marknadsrisk som i väsentlig omfattning kan påverka bolagets verksamhet, resultat eller finansiella ställning inom en överskådlig framtid.

Framtida utveckling
Ledningens utmaning är att utifrån en tydlig strategi och med en på affärsmannaskap grundad verksamhet vidareutveckla Stokabs affärsmodell. Samtidigt ska Stokab tillgodose Stockholms stads och regionens behov av infrastruktur. Därmed läggs grunden för etablering av nya företag i Stockholmsregionen, som kan utnyttja IT-infrastrukturen för nya typer av tjänster och tekniska lösningar.

I Stokabs fortsatta utveckling står därför fiberutbyggnaden för hushållens och företagens behov i centrum. Därmed skapas möjligheter till interaktion i bredbandsnäten mellan samhälle, hushåll och näringsliv.

Vinstdisposition (kr)

Styrelsens förslag till beslut om vinstutdelning avseende medel i moderbolaget

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel:

Balanserade medel	29 344 723
Årets resultat	28 106 492
Summa	**57 451 215**
Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:	57 451 215
I ny räkning överföres	57 451 215

Beträffande moderbolagets och koncernens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar, kassaflödesanalyser samt tilläggsupplysningar. Samtliga belopp är uttryckta i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges.

Koncernens resultaträkning

(tkr)	Not	2018	2017
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	4	814 734	784 306
Aktiverat arbete för egen räkning		4 304	4 821
Övriga rörelseintäkter		310	1 442
Summa rörelsens intäkter		**819 348**	**790 569**
Rörelsens kostnader			
Driftskostnader	4	-139 895	-130 253
Övriga externa kostnader	4, 7	-77 783	-78 681
Personalkostnader	5 – 6	-99 594	-98 017
Avskrivningar materiella anläggningstillgångar	9	-247 726	-242 211
Summa rörelsens kostnader		**-564 998**	**-549 163**
Rörelseresultat		**254 350**	**241 406**
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	10	428	459
Räntekostnader och liknande resultatposter	11	-7 296	-8 182
Summa resultat från finansiella poster		**-6 868**	**-7 723**
Resultat efter finansiella poster		**247 482**	**233 683**
Bokslutsdispositioner			
Lämnade koncernbidrag		-205 000	-213 000
Resultat före skatt		**42 482**	**20 683**
Aktuell skatt	13–14	-10 228	-5 400
Skatt hänförlig till tidigare år		-228	–
Uppskjuten skatt	12	11 747	–
Årets resultat		**43 773**	**15 284**

Koncernens balansräkning

(tkr)	Not	2018-12-31	2017-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	9		
Inventarier		60 737	57 200
Markinventarier		1 438 037	1 430 889
Pågående nyanläggningar		309 621	311 209
Summa materiella anläggningstillgångar		**1 808 395**	**1 799 298**
Finansiella anläggningstillgångar			
Uppskjuten skattefordran	12	450	307
Summa anläggningstillgångar		**1 808 845**	**1 799 605**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		149 258	162 442
Fordringar hos koncernföretag		11 886	–
Övriga fordringar		16 731	11 565
Tillgodohavande koncernkonto		–	9 725
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16	11 068	18 053
Summa kortfristiga fordringar		**188 943**	**201 785**
Summa omsättningstillgångar		**188 943**	**201 785**
Summa tillgångar		**1 997 788**	**2 001 390**
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Aktiekapital	17	50 000	50 000
Annat eget kapital		738 297	694 523
Summa eget kapital		**788 297**	**744 523**
Avsättningar			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	20	3 350	3 337
Uppskjuten skatteskuld	12	170 723	182 326
Övriga avsättningar	20	315	377
Summa avsättningar		**174 388**	**186 040**
Långfristiga skulder			
Övriga långfristiga skulder		34 025	36 952
Summa långfristiga skulder		**34 025**	**36 952**
Kortfristiga skulder			
Checkkredit	21	332 826	379 965
Leverantörsskulder		101 509	96 492
Skulder till moderbolag		205 000	213 081
Skulder till systerbolag		29 377	14 495
Skatteskulder		3 825	2 956
Övriga kortfristiga skulder		25 671	21 479
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	22	302 870	305 407
Summa kortfristiga skulder		**1 001 078**	**1 033 875**
Summa eget kapital och skulder		**1 997 788**	**2 001 390**

Kassaflödesanalys koncernen

(tkr)	2018	2017
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	254 350	241 407
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Förändring avsättningar	-49	15
Förändring semesterlöneskuld		
Realisationsförlust, avskrivningar	247 726	242 211
Erhållen ränta	428	459
Erlagd ränta	-7 296	-8 182
Betald inkomstskatt	-9 589	-6 452
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapital	**485 570**	**469 458**
Förändringar i rörelsekapital		
Ökning / minskning av kortfristiga fordringar	3 117	-50 885
Ökning / minskning av kortfristiga skulder	17 105	61 941
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**505 792**	**480 514**
Investeringsverksamheten		
Investering i materiella anläggningstillgångar	-233 473	-224 622
Försäljning av anläggningstillgångar		
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-233 473**	**-224 622**
Finansieringsverksamheten		
Lämnat koncernbidrag	-213 000	-210 000
Förändring checkkredit; Stockholms stad	-37 414	-26 205
Amortering	-21 905	-19 687
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**-272 319**	**-255 892**
Förändring av likvida medel	**0**	**0**
Likvida medel vid årets början	0	0
Likvida medel vid årets slut	**0**	**0**

Utnyttjad checkkredit uppgår till 333 mkr, vilket förklarar att de likvida medlen vid årets utgång är 0 kr.

Koncernens förändringar i eget kapital

(tkr)	Aktiekapital	Annat eget kapital	Summa eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2017	**50 000**	**679 240**	**729 240**
Årets resultat		15 284	15 284
Utgående balans per 31 december 2017	**50 000**	**694 523**	**744 523**
Ingående balans per 1 januari 2018	**50 000**	**694 523**	**744 523**
Årets resultat		43 773	43 773
Utgående balans per 31 december 2018	**50 000**	**738 296**	**788 297**

Moderbolagets resultaträkning

(tkr)	Not	2018	2017
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	4	704 420	690 288
Aktiverat arbete för egen räkning		4 304	4 821
Övriga rörelseintäkter		310	1 285
Summa rörelsens intäkter		**709 034**	**696 394**
Rörelsens kostnader			
Driftskostnader	4	-101 310	-97 700
Övriga externa kostnader	4, 6, 7	-71 820	-70 927
Personalkostnader	5 – 6	-88 498	-89 427
Avskrivning materiella anläggningstillgångar	9	-210 734	-213 703
Summa rörelsens kostnader		**-472 362**	**-471 757**
Rörelseresultat		**236 672**	**224 637**
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	10	427	424
Räntekostnader och liknande resultatposter	11	-3 861	-5 191
Summa resultat från finansiella poster		**-3 434**	**-4 767**
Resultat efter finansiella poster		**233 238**	**219 870**
Bokslutsdispositioner			
Erhållna koncernbidrag		9 000	9 000
Lämnade koncernbidrag		-205 000	-213 000
Resultat före skatt		**37 238**	**15 870**
Skatt på årets resultat	13 – 14	-9 131	-4 326
Årets resultat		**28 106**	**11 544**

Moderbolagets balansräkning

(tkr)	Not	2018-12-31	2017-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	9		
Maskiner och inventarier		2 281	2 016
Markinventarier		1 381 582	1 391 755
Pågående nyanläggningar		278 742	281 025
Summa materiella anläggningstillgångar		**1 662 604**	**1 674 795**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i dotterbolag	15	200	200
Summa finansiella anläggningstillgångar		**200**	**200**
Summa anläggningstillgångar		**1 662 805**	**1 674 995**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		149 119	159 054
Fordringar hos koncernföretag		10 894	9 012
Övriga fordringar		12 409	4 109
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16	7 673	9 094
Summa kortfristiga fordringar		**180 096**	**181 269**
Summa omsättningstillgångar		**180 096**	**181 269**
Summa tillgångar		**1 842 901**	**1 856 265**

Moderbolagets balansräkning forts.

(tkr)	Not	2018-12-31	2017-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital	17	50 000	50 000
Reservfond		10 000	10 000
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst	18	29 345	17 802
Årets resultat		28 106	11 543
Summa eget kapital		**117 451**	**89 345**
Obeskattade reserver			
Överavskrivning	19	828 754	828 754
Summa obeskattade reserver		**828 754**	**828 754**
Avsättningar			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser		3 350	3 337
Övriga avsättningar	20	315	377
Summa avsättningar		**3 665**	**3 714**
Kortfristiga skulder			
Checkkredit; internbank Stockholms stad	21	311 672	379 965
Leverantörsskulder		80 924	62 210
Skulder till moderbolag		205 000	213 081
Skulder till systerbolag		29 377	14 495
Skatteskulder		3 272	2 783
Övriga kortfristiga skulder		1 426	1 678
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	22	261 360	260 243
Summa kortfristiga skulder		**893 031**	**934 455**
Summa eget kapital och skulder		**1 842 901**	**1 856 268**

Kassaflödesanalys moderbolaget

(tkr)	2018	2017
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	236 672	224 637
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Förändringar avsättningar	-49	15
Avskrivningar	210 734	213 703
Erhållen ränta	427	424
Erlagd ränta	-3 861	-5 191
Betald inkomstskatt	-8 642	-5 390
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapital	**435 281**	**428 198**
Förändringar i rörelsekapital		
Ökning / minskning av kortfristiga fordringar	1 174	-58 435
Ökning / minskning av kortfristiga skulder	34 382	40 521
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**470 837**	**410 284**
Investeringsverksamheten		
Investering i anläggningstillgångar	-198 544	-184 667
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-198 544**	**-184 667**
Finansieringsverksamheten		
Erhållet koncernbidrag	9 000	9 000
Lämnat koncernbidrag	-213 000	-210 000
Förändring checkkredit; Stockholms stad	-68 293	-24 617
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**-272 293**	**-225 617**
Förändring av likvida medel	**0**	**0**
Likvida medel vid årets början	0	0
Likvida medel vid årets slut	**0**	**0**

Utnyttjad checkkredit uppgår till 312 mkr, vilket förklarar att de likvida medlen vid årets utgång är 0 kr.

Moderbolagets förändringar i eget kapital

(tkr)	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat kapital	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2017	**50 000**	**10 000**	**5 895**	**11 907**	**77 802**
Disposition av föregående års resultat			11 907	-11 907	0
Årets resultat				11 544	11 544
Utgående balans per 31 december 2017	**50 000**	**10 000**	**17 802**	**11 544**	**89 346**
Ingående balans per 1 januari 2018	**50 000**	**10 000**	**17 802**	**11 544**	**89 346**
Disposition av föregående års resultat			11 544	-11 544	0
Årets resultat				28 106	28 106
Utgående balans per 31 december 2018	**50 000**	**10 000**	**29 345**	**28 106**	**117 451**

Tilläggsupplysningar

NOT 1. Allmän information

AB Stokab med organisationsnummer 556475-6467 är ett aktiebolag registrerat i Sverige med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Pastellvägen 6, 121 36 Johanneshov. Företagets verksamhet är att bygga och hyra ut samt underhålla ett passivt fibernät i Stockholmsregionen, samt genom dotterbolaget S:t Erik Kommunikation AB administrera, driva och utveckla stadens samlade kommunikationsnät för såväl administration som det mer publika behovet för skola, barnomsorg, fritid och kultur samt ett kommunikationsnät för Stockholms stads styrning av gatubelysning.

AB Stokab är ett helägt dotterbolag till Stockholms Stadshus AB, org.nr: 556415-1727, med säte i Stockholm. Stockholms Stadshus AB är moderbolaget i den största koncern som upprättar koncernredovisning.

NOT 2. Redovisnings- och värderingsprinciper

Företaget tillämpar Årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar moderföretaget AB Stokab och de företag över vilka moderföretaget direkt eller indirekt har bestämmande inflytande (dotterföretag). Bestämmande inflytande innebär en rätt att utforma ett annat företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen av om ett bestämmande inflytande föreligger, ska hänsyn tas till innehav av finansiella instrument som medför ett potentiellt röstberättigande och som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras till röstberättigade eget kapitalinstrument. Hänsyn ska också tas till om företaget genom agent har möjlighet att styra verksamheten. Bestämmande inflytande föreligger i normalfallet då moderföretaget direkt eller indirekt innehar aktier som representerar mer än 50% av rösterna.

Ett dotterföretags intäkter och kostnader tas in i koncernredovisningen från och med tidpunkten för förvärvet till och med den tidpunkt då moderföretaget inte längre har ett bestämmande inflytande över dotterföretaget.

Redovisningsprinciperna för dotterföretag överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper. Alla koncerninterna transaktioner, mellanhavanden samt orealiserade vinster och förluster hänförliga till koncerninterna transaktioner har eliminerats vid upprättandet av koncernredovisningen.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av den ersättning som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för mervärdeskatt, rabatter, returer och liknande avdrag.

Nettoomsättningen består av intäkter från upplåtelse av fiberförbindelser samt från drift och underhåll av det aktiva nätet för Stockholms stad. Intäkterna redovisas linjärt över avtalens löptid. Förskottsfakturerade avgifter redovisas som förutbetald intäkt. Väsentliga engångsavgifter periodiseras över upplåtelseavtalens löptid.

Leasingavtal

Ett finansiellt leasingavtal är ett avtal enligt vilket de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Övriga leasingavtal klassificeras som operationella leasingavtal.

Tillgångar som innehas enligt finansiella leasingavtal redovisas som anläggningstillgångar i koncernens balansräkning till verkligt värde vid leasingperiodens början eller till nuvärdet av minimileasingavgifterna om detta är lägre. Den skuld som leasetagaren har gentemot leasegivaren redovisas i balansräkningen under rubrikerna Övriga långfristiga skulder respektive Övriga kortfristiga skulder. Leasingbetalningarna fördelas mellan ränta och amortering av skulden. Räntan fördelas över leasingperioden så att varje redovisningsperiod belastas med ett belopp som motsvarar en fast räntesats på den under respektive period redovisade skulden.

Leasingavgifter vid operationella leasingavtal kostnadsförs linjärt över leasingperioden, såvida inte ett annat systematiskt sätt bättre återspeglar användarens ekonomiska nytta över tiden.

S:t Erik Kommunikation AB har för tillfället ett leasingavtal. I avtalet uppgår leasingperioden och nyttjandeperiodens längd till 4 år. Under räkenskapsåret har tillgångar och skulder tagits upp gentemot Tele2 Sverige AB (fd TDC Sverige AB), vilka har redovisats i balansräkningen.

Inom räkenskapsåret har tillgångar och skulder tagits upp gentemot Telia Sonera Finans AB och TDC Sverige AB vilka har redovisats i balansräkningen.

Utländsk valuta

Moderföretagets redovisningsvaluta är svenska kronor (SEK).

Omräkning av poster i utländsk valuta

Vid varje balansdag räknas monetära poster i utländsk valuta om till balansdagens kurs. Icke-monetära poster, som värderas till historiskt anskaffningsvärde i en utländsk valuta, räknas inte om. Valutakursdifferenser redovisas i rörelseresultatet eller som finansiell post utifrån den underliggande affärshändelsen, i den period de uppstår.

Låneutgifter

Låneutgifter redovisas i resultaträkningen i den period de uppkommer.

Riksdagen beslutade i slutet av år 2012 om ytterligare begränsningar för avdrag för koncerninterna räntor i huvudsyfte att förhindra skatteflykt till utlandet med skatteplanering. Skatteverket har tillämpat det nya regelverket från och med 2014 och för inkomståren 2014-2015 fattat ett slutgiltigt omprövningsbeslut som innebär att en begränsad del av räntekostnaderna anses vara avdragsgilla. Stockholms stad och bolagskoncernen har sedan beslutet sökt besked hur staden ska förhålla sig till skatteverkets tolkningar.

AB Stokab har yrkat att koncerninterna räntekostnader är avdragsgilla i lämnade deklarationer som avser inkomståren 2014–2017. Skatteverket har i december 2018 fattat ett slutligt omprövningsbeslut för inkomståret 2016. Beslutet innebär att en begränsad del av räntekostnaderna anses vara avdragsgilla.

Skatteverket har i december 2017 fattat ett slutligt omprövningsbeslut för inkomståret 2015. Beslutet innebär att en begränsad del av de externa räntorna anses vara avdragsgilla.

AB Stokab har sedan tidigare reserverat kostnader under 2014–2017 för utökade skattekostnader till följd av Skatteverkets beslut. Även för bokslut 2018 har AB Stokab reserverat kostnader genom en bedömning av hur den princip som Skatteverket tidigare använt påverkar inkomståret 2018.

Vad avser Skatteverkets omprövningsbeslut för inkomståren 2014–15 vill AB Stokab få en rättslig prövning av dessa och besluten har därför överklagats. Då förvaltningsrättens dom under sommaren 2018 var i linje med Skatteverkets beslut har bolaget överklagat besluten och förvaltningsrättens dom till Kammarrätten.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i form av löner, bonus, betald semester, betald sjukfrånvaro m.m. samt pensioner redovisas i takt med intjänandet. Beträffande pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning klassificeras dessa som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner.

Koncernen tillämpar ett premiebaserat tjänstepensionssystem. Koncernens resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas vilket normalt sammanfaller med tidpunkten för när premier erläggs. Alla anställdas pensionsåtaganden är tryggade via tjänstepensionsförsäkring.

VD erhåller pension i enlighet med reglerna för KAP-KL samt en kompletterande avgiftsbaserad chefspension som tillämpas för chefer inom Stockholms Stad. Den kompletterande chefspensionen är en tilläggspension till KAP-KL som innebär en avsättning motsvarande 15% av lönen. Avsättningen kan användas till temporär pension före 65 års ålder.

Det finns inga övriga långfristiga ersättningar till anställda.

Inkomstskatter
Skattekostnaden utgörs av summan av aktuell skatt och uppskjuten skatt.

Aktuell skatt
Aktuell skatt beräknas på det skattepliktiga resultatet för perioden. Skattepliktigt resultat skiljer sig från det redovisade resultatet i resultaträkningen då det har justerats för ej skattepliktiga intäkter och ej avdragsgilla kostnader samt för intäkter och kostnader som är skattepliktiga eller avdragsgilla i andra perioder. Koncernens aktuella skatteskuld beräknas enligt de skattesatser som gäller per balansdagen.

Uppskjuten skatt
Uppskjuten skatt redovisas på temporära skillnader mellan det redovisade värdet på tillgångar och skulder i de finansiella rapporterna och det skattemässiga värdet som används vid beräkning av skattepliktigt resultat. Uppskjuten skatt redovisas enligt den s k balansräkningsmetoden. Uppskjutna skatteskulder redovisas för i princip alla skattepliktiga temporära skillnader, och uppskjutna skattefordringar redovisas i princip för alla avdragsgilla temporära skillnader i den omfattning det är sannolikt att beloppen kan utnyttjas mot framtida skattepliktiga överskott. Uppskjutna skatteskulder och skattefordringar redovisas inte om den temporära skillnaden är hänförlig till goodwill.

Det redovisade värdet på uppskjutna skattefordringar omprövas varje balansdag och reduceras till den del det inte längre är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga resultat kommer att finnas tillgängliga för att utnyttjas, helt eller delvis, mot den uppskjutna skattefordran.

Värderingen av uppskjuten skatt baseras på hur företaget, per balansdagen, förväntar sig att återvinna det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller reglera det redovisade värdet för motsvarande skuld. Uppskjuten skatt beräknas baserat på de skattesatser och skatteregler som har beslutats före balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kvittas då de hänför sig till inkomstskatt som debiteras av samma myndighet och då koncernen har för avsikt att reglera skatten med ett nettobelopp.

Aktuell och uppskjuten skatt för perioden
Aktuell och uppskjuten skatt redovisas som en kostnad eller intäkt i resultaträkningen, utom när skatten är hänförlig till transaktioner som redovisats direkt mot eget kapital. I sådana fall ska även skatten redovisas direkt mot eget kapital.

Materiella anläggningstillgångar
Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Anskaffningsvärdet består av inköpspriset, utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet för att bringa den på plats och i skick att användas samt uppskattade utgifter för nedmontering och bortforsling av tillgången och återställande av plats där den finns. Tillkommande utgifter inkluderas endast i tillgången eller redovisas som en separat tillgång, när det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med posten kommer att tillfalla koncernen och att anskaffningsvärdet för densamma kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Alla övriga kostnader för reparationer och underhåll samt tillkommande utgifter redovisas i resultaträkningen i den period då de uppkommer.

Då skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter bedöms vara väsentlig, delas tillgången upp på dessa komponenter.

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar kostnadsförs så att tillgångens anskaffningsvärde, eventuellt minskat med beräknat restvärde vid nyttjandeperiodens slut, skrivs av linjärt över dess bedömda nyttjandeperiod. Om en tillgång har delats upp på olika komponenter skrivs respektive komponent av separat över dess nyttjandeperiod. Avskrivning påbörjas när den materiella anläggningstillgången kan tas i bruk. Materiella anläggningstillgångars nyttjandeperioder uppskattas till:

Inventarier, verktyg, instrument	5 år
Inventarier, verktyg, instrument – Finansiell leasing	3 år
Kommunikationsutrustning	5 år
Markinventarier, installationsmaterial	5 år
Markinventarier, kabel	10 år
Markinventarier, kanalisation	20 år

Bedömda nyttjandeperioder och avskrivningsmetoder omprövas om det finns indikationer på att förväntad förbrukning har förändrats väsentligt jämfört med uppskattningen vid föregående balansdag. Då företaget ändrar bedömning av nyttjandeperioder, omprövas även tillgångens eventuella restvärde. Effekten av dessa ändringar redovisas framåtriktat.

Borttagande från balansräkningen
Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort från balansräkningen vid utrangering eller avyttring, eller när inte några framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången eller komponenten. Vinst eller förlust som uppkommer när en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen är skillnaden mellan vad som eventuellt erhålls, efter avdrag för direkta försäljningskostnader, och tillgångens redovisade värde. Realisationsvinst som uppkommer då en materiell anläggningstillgång eller en komponent tas bort från balansräkningen redovisas i resultaträkningen på raden Övriga rörelseintäkter. Realisationsförlust redovisas på raden Reaförlust, av- och nedskrivning immateriella och materiella anläggningstillgångar.

Nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar
Vid varje balansdag analyserar koncernen de redovisade värdena för materiella anläggningstillgångar för att fastställa om det finns någon indikation på att dessa tillgångar har minskat i värde. Om så är fallet, beräknas tillgångens återvinningsvärde för att kunna fastställa värdet av en eventuell nedskrivning. Där det inte är möjligt att beräkna återvinningsvärdet för en enskild tillgång, beräknar koncernen återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet till vilken tillgången hör.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader är det pris som koncernen beräknar kunna erhålla vid en försäljning mellan kunniga, av varandra oberoende parter, och som har ett intresse av att transaktionen genomförs, med avdrag för sådana kostnader som är direkt hänförliga till försäljningen. Vid beräkning av nyttjandevärde diskonteras uppskattat framtida kassaflöde till nuvärde med en diskonteringsränta före skatt som återspeglar aktuell marknadsbedömning av pengars tidsvärde och de risker som förknippas med tillgången. För att beräkna de framtida kassaflödena har koncernen använt budget för de kommande fem åren.

Om återvinningsvärdet för en tillgång (eller kassagenererande enhet) fastställs till ett lägre värde än det redovisade värdet, skrivs det redovisade värdet på tillgången (eller den kassagenererande enheten) ned till återvinningsvärdet. En nedskrivning kostnadsförs omedelbart i resultaträkningen.

Vid varje balansdag gör koncernen en bedömning om den tidigare nedskrivningen inte längre är motiverad. Om så är fallet återförs nedskrivningen delvis eller helt. Då en nedskrivning återförs, ökar tillgångens (den kassagenererande enhetens) redovisade värde. Det redovisade värdet efter återföring av nedskrivning får inte överskrida det redovisade värde som skulle fastställts om ingen nedskrivning gjorts av tillgången (den kassagenererande enheten) under tidigare år. En återföring av en nedskrivning redovisas direkt i resultaträkningen.

Finansiella Instrument
En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när koncernen blir part till instrumentets avtalsenliga villkor. En finansiell tillgång bokas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången upphör, regleras eller när koncernen förlorar kontrollen över den. En finansiell skuld, eller del av finansiell skuld, bokas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgörs eller på annat sätt upphör.

Vid det första redovisningstillfället värderas omsättningstillgångar och kortfristiga skulder till anskaffningsvärde. Långfristiga skulder värderas vid det första redovisningstillfället till upplupet anskaffningsvärde. Låneutgifter periodiseras som en del i lånets räntekostnad enligt effektivräntemetoden (se nedan).

Vid värdering efter det första redovisningstillfället värderas omsättningstillgångar enligt lägsta värdets princip, dvs. det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Kortfristiga skulder värderas till nominellt belopp.

Långfristiga skulder värderas efter det första redovisningstillfället till upplupet anskaffningsvärde.

Med upplupet anskaffningsvärde avses det belopp till vilket tillgången eller skulden initialt redovisades med avdrag för amorteringar, tillägg eller avdrag för ackumulerad periodisering enligt effektivräntemetoden av den initiala skillnaden mellan erhållet/betalat belopp och belopp att betala/erhålla på förfallodagen samt med avdrag för nedskrivningar.

Effektivräntan är den ränta som vid en diskontering av samtliga framtida förväntade kassaflöden över den förväntade löptiden resulterar i det initialt redovisade värdet för den finansiella tillgången eller den finansiella skulden.

Avsättningar
Avsättningar redovisas när koncernen har en befintlig förpliktelse (legal eller informell) som en följd av en inträffad händelse, det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

En avsättning omprövas varje balansdag och justeras så att den återspeglar den bästa uppskattningen av det belopp som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen, med hänsyn tagen till risker och osäkerheter förknippade med förpliktelsen. När en avsättning beräknas genom att uppskatta de utbetalningar som förväntas krävas för att reglera förpliktelsen, motsvarar det redovisade värdet nuvärdet av dessa utbetalningar.

Där en del av eller hela det belopp som krävs för att reglera en avsättning förväntas bli ersatt av en tredje part, särredovisas gottgörelsen som en tillgång i koncernbalansräkningen när det är så gott som säkert att den kommer att erhållas om företaget reglerar förpliktelsen och beloppet kan beräknas tillförlitligt.

Förlustkontrakt
En avsättning för förlustkontrakt redovisas då de oundvikliga utgifterna för att uppfylla kontraktet överstiger de förväntade ekonomiska fördelarna. Koncernen har vid räkenskapsårets utgång inte identifierat några förlustkontrakt.

Eventualförpliktelse
En eventualförpliktelse är en möjlig förpliktelse till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av att en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom företagets kontroll, inträffar eller uteblir, eller en befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Eventualförpliktelser redovisas i not 23.

Eventualtillgångar
En eventualtillgång är en möjlig tillgång till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av att en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom företagets kontroll, inträffar eller uteblir. En eventualtillgång redovisas inte som en tillgång i balansräkningen.

Kassaflödesanalys
Kassaflödesanalysen visar koncernens förändringar av koncernens likvida medel under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen har upprättats enligt den indirekta metoden. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- och utbetalningar.

Redovisningsprinciper för moderföretaget
Moderbolagets redovisningsprinciper överensstämmer med koncernens med följande tillägg:

Dotterföretag
Andelar i dotterföretag redovisas till anskaffningsvärde. Utdelning från dotterföretag redovisas som intäkt när rätten att få utdelning bedöms som säker och kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Koncernbidrag
Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition i resultaträkningen.

NOT 3. Viktiga uppskattningar och bedömningar

Koncernens årsredovisning är delvis baserad på antaganden och uppskattningar som tillämpas vid upprättandet av koncernens redovisning. De uppskattningar och bedömningar som tillämpats grundar sig på historisk erfarenhet samt vissa antaganden om framtiden, vilket resulterar i beräkning av värdet på tillgångar eller skulder som inte kan fastställas på annat sätt. Verkligt utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Nedan följer de mest väsentliga uppskattningarna och bedömningarna som använts vid upprättandet av koncernens årsredovisning.

Avskrivningstider på anläggningstillgångar
Vid fastställande av nyttjandeperiod för anläggningstillgångar beaktas den historiska utvecklingen samtidigt som antaganden görs om framtida teknisk utveckling. Avskrivningarna baseras på anläggningstillgångarnas nyttjandeperiod med avdrag för eventuellt beräknat restvärde vid nyttjandeperiodens slut. Om teknologin utvecklas snabbare än förväntat eller konkurrens, reglering eller andra marknadsförutsättningar utvecklas på annat sätt än förväntat, kan företagets framtida bedömning om nyttjandeperioder och restvärden påverkas till följd av det.

Värdering av anläggningstillgångar
I samband med upprättandet av årsredovisningen genomför koncernen en nedskrivningsprövning för att bedöma huruvida verkligt värde av anläggningstillgångar understiger det bokförda värdet, varpå nedskrivningsbehov skulle föreligga. Bedömningen av verkligt värde grundar sig på ledningens bedömning av förväntade framtida kassaflöden diskonterat med en diskonteringsränta före skatt som återspeglar ett rimligt avkastningskrav med hänsyn till risker som förknippas med tillgången.

Värdering av kundfordringar
Kundfordringar värderas löpande och upptas till upplupet anskaffningsvärde. Eventuella reserveringar för osäkra kundfordringar baserar sig på historisk erfarenhet.

NOT 4. Inköp och försäljning mellan koncernbolag/Stockholms stad

	Koncernen		Moderbolaget	
Försäljning angivet i procent av nettoomsättningen	**2018**	2017	**2018**	2017
- till moderbolag (Stockholms Stadshus AB)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- till dotterbolag	0,0%	0,0%	3,0%	3,0%
- till systerbolag	7,0%	8,0%	6,0%	7,0%
- till Stockholms stad (förvaltningar)	18,0%	17,0%	5,0%	4,0%

	Koncernen		Moderbolaget	
Inköp angivet i procent av bolagets rörelsekostnader före av- och nedskrivningar	**2018**	2017	**2018**	2017
- av moderbolag (Stockholms Stadshus AB)	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%
- av dotterbolag	0,0%	0,0%	1,0%	1,0%
- av systerbolag	0,0%	1,0%	0,0%	1,0%
- av Stockholms stad (förvaltningar)	2,0%	2,0%	3,0%	3,0%

Utöver ovanstående görs inköp från andra koncernbolag och från Stockholms stad av mark- och anläggningsarbeten.
Dessa inköp återfinns som pågående nyanläggningar och som aktiverade markinventarier i bolagets balansräkning.

NOT 5. Antal anställda

	Koncernen		Moderbolaget	
Antal anställda	**2018**	2017	**2018**	2017
Antal anställda vid årets slut	95	96	85	89
- varav män	61	62	54	57
- varav kvinnor	34	34	31	32
Medelantalet anställda	**96**	**96**	**87**	**89**

Medelantalet anställda beräknas som ett genomsnitt av antalet anställda personer enligt mätningar vid minst två representativa tidpunkter under räkenskapsåret.

	Koncernen		Moderbolaget	
Fördelning ledande befattningshavare	**2018**	2017	**2018**	2017
Antal män i styrelsen exkl VD	3	3	3	3
Antal kvinnor i styrelsen exkl VD	4	4	4	4
Antal män bland övriga ledande befattningshavare inkl. VD	4	4	4	4
Antal kvinnor bland övriga ledande befattningshavare exkl VD	3	3	3	3

NOT 6. Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Löner och andra ersättningar till styrelsen, ej anställda	313	303	313	303
Löner och andra ersättning till VD, vVD	3 710	3 830	2 684	2 701
Sociala kostnader styrelse, ej anställda	98	95	98	95
Sociala kostnader VD, vVD	2 777	2 854	2 114	2 208
(varav pensionskostnader)	(1 602)	(1 651)	(1 017)	(1 360)
Löner och andra ersättningar till övriga anställda	55 694	56 686	50 177	52 586
Sociala kostnader	32 065	27 830	30 699	26 369
(varav övriga pensionskostnader)	(14 474)	(10 529)	(12 646)	(9 788)

Pensioner

Koncernens kostnad för avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner uppgår till 16 076 tkr (12 180 tkr). Moderföretagets kostnad för avgiftsbestämda, förmånsbestämda och premiebestämda pensionsplaner uppgår till 13 911 tkr (11 148 tkr).

Av koncernens pensionskostnader avser 1 289 tkr (1 651 tkr) gruppen styrelse och VD. Koncernens utestående pensionsförpliktelse till dessa uppgår 3 350 tkr (3 337 tkr).

Av moderföretagets pensionskostnader avser 1 017 tkr (1 360 tkr) gruppen styrelse och VD. Företagets utestående pensionsförpliktelse till dessa uppgår till 3 350 tkr (3 337 tkr).

Avtal om avgångsvederlag

Mellan företaget och verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägningstid om 6 månader. Vid uppsägning från företagets sida erhålls ett avgångsvederlag som uppgår till 24 månadslöner. Stadens princip är att avgångsvederlaget ska avräknas mot andra inkomster. Vid uppsägning från verkställande direktörens sida utgår inget avgångsvederlag.

NOT 7. Ersättning till revisorer

	Koncernen		Moderbolaget	
Ersättningar har utgått till:	**2018**	2017	**2018**	2017
Ernst & Young AB				
revisionsuppdrag	238	218	238	218
revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag	86	345	86	345
övriga tjänster	3 641	2 206	3 641	2 206
Summa	**3 965**	**2 769**	**3 965**	**2 769**

Med revisionsuppdrag avses revisorns ersättning för den lagstadgade revisionen. Arbetet innefattar granskningen av årsredovisningen och koncernredovisningen och bokföringen, styrelsens förvaltning samt arvode för revisionsrådgivning som lämnats i samband med revisionsuppdraget.

Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget avser granskning av internkontroll utöver den granskning som sker inom ramen för lagstadgad revision.

Med skatterådgivning avses granskning av skatteberäkning samt rådgivning avseende materiella anläggningstillgångar ur ett skattehänseende.

Övriga tjänster avser utredningsuppdrag.

NOT 8. Leasingavtal

Operationella leasingavtal

Koncernen är genom sitt dotterbolag S:t Erik Kommunikation AB leasetagare genom operationella leasingavtal avseende leasing av nätverksutrustning. Summan av årets kostnadsförda leasingavgifter avseende operationella leasingavtal uppgår till 1 716 tkr (3 318 tkr). Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal förfaller enligt följande:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Inom ett år	607	1 732	572	971
Senare än ett år men inom 5 år	381	601	381	601
Summa	**988**	**2 333**	**953**	**1 572**

Finansiella leasingavtal

Koncernen har genom sitt dotterbolag S:t Erik Kommunikation AB ingått ett finansiellt leasingavtal avseende leasing av nätverksutrustning. Leasingperioderna uppgår till 4 år. Leasingavtalet innehåller inga variabla leasingavgifter utöver ränta. Vid leasingperiodens slut har koncernen möjlighet att förlänga leasingperioden, avsluta leasingavtalet eller förvärva de leasade tillgångarna enligt de villkor som framkommer i leasingavtalen. Det finns inga restriktioner i de gällande avtalen, dock kan tillgångarna inte vidareuthyras under leasingperioden. Nedan tydliggörs förfallotidpunkterna för den finansiella leasingskulden:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Inom ett år	24 000	19 628	–	–
Senare än ett år men inom 5 år	34 025	36 952	–	–
Summa	**58 025**	**56 580**	**–**	**–**

NOT 9. Materiella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
Maskiner och inventarier	**2018**	2017	**2018**	2017
Ingående anskaffningsvärden	130 405	102 444	11 891	12 315
Årets inköp	28 697	42 474	1 062	884
Utrangering, försäljning	-53 388	-14 513	-5 802	-1 308
Ackumulerade anskaffningsvärden	105 714	130 405	7 151	11 891
Ingående avskrivningar	-73 203	-66 038	-9 874	-10 246
Årets avskrivningar	-22 688	-21 102	-748	-936
Utrangering, försäljning, återläggning	50 916	13 937	5 753	1 308
Ackumulerade avskrivningar	-44 975	-73 203	-4 869	-9 874
Restvärde	**60 737**	**57 200**	**2 281**	**2 016**

	Koncernen		Moderbolaget	
Markinventarier och tekniska anläggningar	**2018**	2017	**2018**	2017
Ingående anskaffningsvärden	5 167 912	4 973 065	5 027 329	4 852 542
Omklassificering	231 020	208 282	199 763	179 736
Utrangering, försäljning	-34 015	-13 435	-5 142	-4 949
Ackumulerade anskaffningsvärden	5 364 917	5 167 912	5 221 950	5 027 329
Ingående ackumulerade nedskrivning		-601 533		-606 928
Årets nedskrivning	–	–	–	–
Reversering nedskrivning	–	–	–	–
Ackumulerade nedskrivningar	-601 533	-601 533	-606 928	-606 928
Ingående avskrivningar	-3 135 489	-2 928 744	-3 028 648	-2 820 831
Årets avskrivningar	-221 972	-219 129	-208 278	-211 714
Utrangering, försäljning	32 114	12 384	3 485	3 897
Ackumulerade avskrivningar	-3 325 347	-3 135 489	-3 233 441	-3 028 648
Restvärde	**1 438 037**	**1 430 899**	**1 381 582**	**1 391 755**

	Koncernen		Moderbolaget	
Pågående nyanläggningar	**2018**	2017	**2018**	2017
Ingående anskaffningsvärden	311 208	295 752	281 025	276 980
Årets inköp	229 433	223 737	197 479	183 781
Omklassificering	-231 020	-208 282	-199 763	-179 736
Utgående balans	**309 621**	**311 209**	**278 742**	**281 025**

NOT 10. Ränteintäkter och liknande resultatposter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Ränteintäkter	428	459	427	424
Summa	**428**	**459**	**427**	**424**

NOT 11. Räntekostnader och liknande resultatposter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Räntekostnader checkräkningskredit	4 059	5 125	3 801	5 094
Räntekostnader leasing	3 164	2 948	–	–
Övriga räntekostnader	37	109	25	97
Kursdifferenser	36	–	36	–
Summa	**7 296**	**8 182**	**3 862**	**5 190**

NOT 12. Uppskjuten skatt

Bolaget redovisar till följd av finansiell leasing uppskjuten skattefordran respektive skatteskuld då tillgångars och skulders redovisade värde skiljer sig från dess skattemässiga värde. Då den framtida skatten kommer att regleras mot samma skatteverk har beloppen nettoredovisats i balansräkningen såsom uppskjuten skattefordran. Den uppskjutna skatten på överavskrivningar värderas till 20,6 % på grund av riksdagens beslut på förändrad bolagsskattesats.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Finansiell leasingskuld	12 766	12 447	–	–
Summa uppskjuten skattefordran	**12 766**	**12 447**	**–**	**–**
Överavskrivningar	170 723	182 326	–	–
Finansiell leasingtillgång	12 315	12 140	–	–
Summa uppskjuten skatteskuld	**183 038**	**194 466**	**–**	**–**
Redovisad uppskjuten skatteskuld	**170 272**	**182 019**	**–**	**–**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Uppskjuten skatteskuld vid årets början	182 019	182 252	–	–
Årets förändring	-11 747	-232	–	–
Uppskjuten skatteskuld vid årets slut	**170 272**	**182 019**	**–**	**–**

NOT 13. Årets skatt

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Förändring uppskjuten skatt	11 747	232	–	–
Skatt på årets resultat	-10 228	-5 375	-8 903	-4 070
Justering hänförlig till tidigare år	-228	-256	-228	-257
Summa	**1 291**	**-5 400**	**-9 131**	**-4 327**

NOT 14. Avstämning årets redovisade skattekostnad

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Redovisat resultat före skatt	42 483	20 681	37 238	15 870
Skatt beräknad enligt svensk skattesats (22%)	-9 346	-4 550	-8 192	-3 491
Skatteeffekt ej skattepliktiga intäkter	113	132	113	132
Skatteffekt av kostn, som inte är avdragsgilla	-851	-726	-824	-711
Effekt av förändrad skattesats	11 603	–	–	
Justering av skatt tidigare år	-228	-256	-228	-256
Summa	**1 291**	**-5 400**	**-9 131**	**-4 326**
Årets redovisade skattekostnad	**1 291**	**-5 400**	**-9 131**	**-4 326**

NOT 15. Andelar i dotterbolag

Moderbolaget	Andel % kapital och röster	Antal andelar	Org. Nummer	Bokfört värdeper innehav	Säte
S:t Erik Kommunikation AB	100%	100	556738-9951	100	Stockholm
S:t Erik Fiber AB	100%	100	556801-6603	100	Stockholm

S:t Erik Kommunikation AB redovisar ett resultat efter skatt uppgående till 4 066 tkr och ett eget kapital uppgående till 12 906 tkr för räkenskapsåret 2018.

S:t Erik Fiber redovisar ett resultat efter skatt uppgående till -1 tkr och ett eget kapital uppgående till 109 tkr för räkenskapsåret 2018. St Erik Fiber har inte bedrivit någon verksamhet under 2018.

NOT 16. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Förutbetalda hyreskostnader	2 189	2 771	2 189	2 771
Övriga förutbetalda kostnader	8 879	15 282	5 484	6 323
Summa	**11 068**	**18 053**	**7 673**	**9 094**

NOT 17. Antal aktier och kvotvärde

Koncernen	Aktiekapital 500 000 aktier med kvotvärde SEK 100
Moderbolaget	Aktiekapital 500 000 aktier med kvotvärde SEK 100

NOT 18. Disposition av vinst och förlust

Förslag till vinstdisposition	
Styrelsen föreslår att till:	
Balanserade medel	29 345
Årets resultat	28 106
Summa	**57 451**
Disponeras så att i ny räkning överföres	57 451
	57 451

NOT 19. Obeskattade reserver

	Koncernen		Moderbolaget	
		2017		2017
Överavskrivningar		–		
Summa		**–**		

NOT 20. Avsättningar

Koncernen och moderbolaget

Enligt ett avtal med Stockholms Läns Landsting (SLL) från 1997 kan Stokab, under vissa förutsättningar, bli återbetalningsskyldig för investeringar som SLL bekostat. Denna förpliktelse föreligger, enligt avtalet, under åren 2003 t o m 2007. För åren 2005 och 2006 har återbetalningsskyldigheten ersatts med en överenskommelse där Stokab ska bygga fiberlösningar åt SLL för det reserverade beloppet 11,0 mkr. Reserveringen kommer successivt att lösas upp när Stokab levererar förbindelserna.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Vid årets början	377	619	377	619
Tillkommande avsättningar				
Belopp som tagits i anspråk	-62	-242	-62	-242
Återföring av outnyttjade belopp				
Summa	**315**	**377**	**315**	**377**

Avsättning för VD:s chefspension enligt tilläggspension som tillämpas för chefer inom Stockholms stad.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Vid årets början	3 337	3 080	3 337	3 080
Tillkommande avsättningar	13	257	13	257
Summa	**3 350**	**3 337**	**3 350**	**3 337**

NOT 21. Internkredit Stockholms stad

	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	**2018**	2017
Beviljad internkredit Stockholms stad	1 000 000	1 000 000	900 000	900 000

NOT 22. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
Upplupna kostnader	**2018**	2017	**2018**	2017
Semesterlöneskuld	3 623	3 960	3 235	3 596
Sociala avgifter	2 690	2 829	2 365	2 573
Särskild löneskatt	3 534	2 840	2 808	2 246
Upplupna konsult- och revisonsarvoden	6 319	6 884	4 902	7 885
Upplupna hyreskostnader	18 123	19 661	18 122	15 139
Övriga upplupna kostnader	8 974	9 149	8 973	8 371
Summa	**43 264**	**45 323**	**40 406**	**39 811**

	Koncernen		Moderbolaget	
Förutbetalda intäkter	**2018**	2017	**2018**	2017
Förutbetalda engångsavgifter	90 600	87 869	90 600	87 845
Förutbetalda hyresintäkter	169 006	172 214	130 354	132 587
Summa	**259 606**	**260 083**	**220 954**	**220 432**
Total summa	**302 870**	**305 407**	**261 360**	**260 243**

NOT 23. Eventualförpliktelser

Koncernen och moderbolaget har inga eventualförpliktelser per 2018-12-31.

NOT 24. Ställda säkerheter

Koncernen och moderbolaget har inga ställda säkerheter per 2018-12-31.

NOT 25. Väsentliga händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter balansdagens slut.

Stockholm den 5 mars 2019

Ulla Hamilton
Ordförande

Mathias Tofvesson
Vice ordförande

Doaa Hassan
Ledamot

Åsa Nilsson Söderström
Ledamot

Anders Hallin
Ledamot

Maria Öhman
Ledamot

Staffan Ingvarsson
Verkställande direktör

Aleks Sakala
Ledamot

Min revisionsberättelse har avgivits den 11 mars 2019

Oskar Wall
Auktoriserad revisor

Till årsstämman i AB Stokab
Organisationsnummer 556475-6467

Till fullmäktige i Stockholms stad för kännedom

GRANSKNINGSRAPPORT

Jag, av fullmäktige i Stockholms stad utsedd lekmannarevisor, har granskat AB Stokabs verksamhet under 2018.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorns ansvar är att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. En sammanfattande redogörelse för den utförda granskningen har redovisats i en särskild granskningspromemoria som har överlämnats till bolagets styrelse.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente samt utifrån bolagsordning och fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för min bedömning.

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Stockholm den 7 februari 2019

Carolina Gomez Lagerlöf
Av kommunfullmäktige i Stockholms stad utsedd lekmannarevisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Aktiebolaget Stokab, org.nr 556475-6467

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Aktiebolaget Stokab för år 2018. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 30–50 i detta dokument.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dessas finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen, vilken återfinns på sidorna 1–29. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Mitt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och jag gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det mitt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar jag även den kunskap jag i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om jag, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är jag skyldig att rapportera detta. Jag har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen.

Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar jag tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Jag ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Jag är ensam ansvarig för mina uttalanden.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Aktiebolaget Stokab för 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Stockholm den 11 mars 2019

Oskar Wall
Auktoriserad revisor

Revisorer

Oskar Wall	Björn Olsson
Ordinarie	Suppleant

Lekmannarevisorer utsedda av kommunfullmäktige i Stockholms stad

Carolina Gomez Lagerlöf	Ulla-Britt Ling-Vannerus
Ordinarie	Suppleant

ULLA HAMILTON (M)
Ordförande
I styrelsen sedan 2015

MATHIAS TOFVESSON (S)
Vice Ordförande
I styrelsen sedan 2015

DOAA HASSAN (S)
I styrelsen sedan 2015

ANDERS HALLIN (MP)
I styrelsen sedan 2015

MARIA ÖHMAN (V)
I styrelsen sedan 2015

ALEKS SAKALA (M)
I styrelsen sedan 2015

ÅSA NILSSON SÖDERSTRÖM (L)
I styrelsen sedan 2017

ANDERS LÖWDIN (S)
Suppleant
I styrelsen sedan 2015

MARIANNE E BERGGREN (MP)
Suppleant
I styrelsen sedan 2018

BENGT HANSSON (C)
Suppleant
I styrelsen sedan 2015

JÖRGEN HALLSUND
Ledamot, arbetstagarrepresentant
I styrelsen sedan 2012

BENGT FORSLUND
Suppleant, arbetstagarrepresentant
I styrelsen sedan 2016

Hållbarhetsarbete i fokus

Under 2018 har Stokab fortsatt arbeta med de hållbarhetsområden som togs fram inför 2017 års första hållbarhetsredovisning. Stokabs ledningsgrupp berättar här nedan på vilket sätt arbetet har bidragit till Stokabs fortsatta hållbarhetsutveckling under 2018.

Staffan Ingvarsson VD

Genom att införa hållbarhet i det löpande internkontrollarbetet har vi fått upp frågan på företagsledningens agenda som en integrerad del av företagets styrning och uppföljning.

Detta sker bland annat i samband med att fokusområdena målsätts och internkontrollarbetet löpande avrapporteras till företagsledningen.

Veronica Thunholm Vice VD

Genom vårt fokusområde ”ökad konkurrens och valfrihet” kan vi visa på de effekter, ekonomiska och sociala, som vår fiberinfrastruktur har i Stockholmsregionen. Genom att vi berättar om konkreta exempel skapas en större förståelse för vilka fördelar ett väl utbyggt fibernät har för att skapa ett hållbart samhälle.

Hans Förnestig Ekonomichef

Arbetet med antikorruption är en fråga för hela bolaget och berör alla anställda och konsulter. Genom vårt förebyggande arbete i form av utbildning, information och tydliga riktlinjer har vi skapat en grund för medarbetare och konsulter att, i det dagliga arbetet, kunna avgöra vad som är rätt och fel.

Niklas Cedstedt Nätchef

Under 2018 har vi färdigställt en ny knutpunkt, KN8. Knutpunkten kyls med hjälp av bergkyla från borrade hål. Energin återanvänds i form av värme som levereras till fastighetsägaren och försörjer övriga hyresgäster i fastigheten.

Jonas Dahl Försäljningschef

För oss är det en självklarhet att ha god affärsetik inom försäljningsområdet. Att behandla alla kunder på ett likvärdigt sätt är ett synsätt som medarbetare på försäljningsavdelningen har haft sedan Stokabs start.

Genom vår transparens i prismodellen kan alla kunder konkurrera och växa på marknaden. Detta leder till ökad konkurrens och kommer Stockholms invånare till godo.

Åsa Lindberg Administrativ chef

Året 2018 var utmanande för all vår personal då vi i slutet av året flyttade till nya kontorslokaler. Personalen har givits möjlighet till dialog och varit delaktiga under hela flyttprojektet.

Våra nya miljöanpassade lokaler stödjer vårt arbete för en hållbar verksamhet och ett hållbart arbetsliv.

Jessica Brun Produktionschef

Vi har förstärkt med personal som under 2019 kommer arbeta med frågor kring bland annat avfall och återvinning, vilket känns fantastiskt. Vi har många idéer och tankar kring hur vårt miljöarbete ska förbättras ytterligare och det är roligt att se att det går framåt.

Under 2018 påbörjades arbetet med att säkerställa att våra medarbetare och leverantörer kontinuerligt jobbar med säkerhet och riskminimering i arbete på fält. Under 2019 kommer vi fortsätta arbeta än mer aktivt med detta.

Kontaktuppgifter:

Ekonomichef Hans Förnestig, hans.fornestig@stokab.se
Kommunikationschef Karin Kyllerman, karin.kyllerman@stokab.se
Försäljningschef Jonas Dahl, jonas.dahl@stokab.se

Tel: 08-508 30 200
E-post: info@stokab.se
www.stokab.se

Fotografer och illustratörer:

Jeppe Wikström/Johnér
Johnny Dyrander
Mika Hakosalo
Peter Lydén, Johnér Bildbyrå AB
Peter Philips
Petter Karlberg
Shutterstock
Stockholms stads mediabank
Ulf Hinds, Fastighetsägaren Fabege
Urban ICT Arena

AB STOKAB
Box 6813, 113 86 Stockholm
Besöksadress: Pastellvägen 6, Johanneshov
www.stokab.se